

2016

VERKEERSREGELS EN VERKEERSTEKENS

RVV 1990

REGLEMENT VERKEERSREGELS EN VERKEERSTEKENS 1990

Samenstellers:

R.K. Coobs, Nationale Politie, Eenheid Den Haag

J.J. Bommezijn, VVN District Zuid Holland

Uitgave: juni 2016

In deze uitgave zijn alle tot dan bekende wijzigingen opgenomen.
Raadpleeg zo nodig de officiële wetstekst op:
<http://wetten.overheid.nl/zoeken>

Inhoud

	Blz.
Inleiding	5
Toelichting op het gebruik	6
Definities (begrippen)	7
V E R K E E R S R E G E L S	15
Plaats op de weg	15
Inhalen	17
Files	17
Oprijden van kruispunten	17
Verlenen van voorrang	17
Gedrag bij spoorwegovergangen	18
Doorsnijden militaire kolonnes en uitvaartstoeten van motorvoertuigen	18
Afslaan	18
Maximumsnelheid	18
Stilstaan (stopverbod)	19
Parkeren	20
Parkeerschijfzone	20
Het plaatsen van fietsen en bromfietsen	22
Signalen	22
Gebruik van lichten tijdens het rijden	23
Gebruik van lichten tijdens het stilstaan	25
Bijzondere lichten	25
Autosnelwegen en autowegen (Borden G1 en G3)	26
Rotondes (Borden D1 en J9)	28
Voetgangers	28
Voorrangsvoertuigen	28
Loslopend vee	28
In- en uitstappende passagiers	28
Slepen	28
Bijzondere manoeuvres	29
Onnodig geluid	29
Gevarendriehoek	29
Zitplaatsen	30
Autogordels en kinderzitjes	31
Helmen	33
Gebruik van mobiele telefoons	34
Vervoer van personen in of op aanhangwagens en in laadruimten	34

VERKEERSTEKENS	35
Algemene bepalingen	35
Verkeersborden	35
Verkeerslichten	36
Verkeerstekens op het wegdek	38
AANWIJZINGEN	39
Verplichtingen weggebruikers	39
BIJZONDEREBEPALINGEN	40
Uitzonderingen voor gehandicapten	40
Milieuzones	41
Ontheffingen en vrijstellingen	41
Strafbepaling	42
Overgangsbepalingen	42
Inwerkingtreding	42
Citeertitel	42
Toelichting op art. 19 (Maximumsnelheid)	43
Opbouw van stopafstand/remweg	43
Vervoer van lange (uitstekende) lading. (art. 5.18.12 en 5.18.13 RV)	45
REGIONALE ORGANEN VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID	47

Inleiding

Op 1 november 1991 is het 'RVV 1990' van kracht geworden. Ondanks dat deze wet (eigenlijk een Algemene Maatregel Van Bestuur) herhaalde keren is aangepast, blijven we volgens artikel 121 spreken van het RVV 1990. In het RVV 1990 staan de verkeersregels die iedereen moet kennen: Plaats op de weg, de maximum snelheid, de voorrangsregels, het gebruik van de verlichting, het gebruik van autogordels en/of helmen, enz. Omdat niet voor elke verkeerssituatie een regel bestaat of kan bestaan, wordt ook het nodige aan het gezonde verstand van de verkeersdeelnemer overgelaten.

Daarom is het motto van het RVV 1990 : **'GEEF JE VERSTAND EENS VOORRANG'**

Helaas zijn er altijd mensen die hun verstand niet (willen) gebruiken. Als er geen specifieke regel is die wordt overtreden, dan kunnen deze mensen toch worden aangepakt en wel via artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994).

Dit is het zogenaamde 'kapstokartikel'. Hieraan kunnen concreet gevaarlijke en/of onnodig hinderlijke gedragingen 'opgehangen' worden.

Artikel 5 WVW 1994 luidt:

Het is een ieder verboden zich zodanig te gedragen dat gevaar op de weg wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt gehinderd of kan worden gehinderd.

Iemand die zich op of buiten de weg (concreet) verkeersgevaarlijk en/of (onnodig) **hinderlijk** voor het verkeer op de weg gedraagt, zonder dat daarbij een specifiek artikel van het RVV 1990 wordt overtreden, overtreedt daarmee wel **artikel 5 van de WVW 1994**.

Toelichting op het gebruik

Het RVV 1990 begint in de artikelen 1 en 2 met het geven van definities: waar hebben we het precies over; wat bedoelen we er precies mee. Hier wordt bv. verklaard: wat is een autobus, wat is een lijnbus, wat is een busstrook, ... enz. De artikelen, de regels, in het officiële RVV 1990 zijn op een 'juridische' manier geschreven; ook wordt er vaak naar andere artikelen verwezen. Wij, samenstellers, hebben geprobeerd de regels in 'gewoon' Nederlands te vertalen en verwijzingen naar andere artikelen zoveel mogelijk te vermijden. Daar waar de artikelen voor zich spreken, hebben wij deze artikelen onverkort overgenomen. Kortom, hier wordt vaak NIET het officiële RVV 1990 weergegeven. Dit boekje is geschreven voor de gewone verkeersdeelnemer die zich op de hoogte wil stellen van alle verkeersregels in de dagelijkse praktijk. Wilt u de officiële teksten lezen, dan kijkt u op www.wetten.overheid.nl. De definities zijn in principe onverkort opgenomen. Enkele definities zijn tekstueel wat ingekort.

Samenvatting:

Door het lezen van dit boekje bent **U NIET** in staat om op te treden als jurist, maar bent **U WEL** op de hoogte van alle verkeersregels die elke verkeersdeelnemer moet kennen. Daarnaast zijn achterin dit boekje nog enkele wetenswaardigheden opgenomen die niet in het RVV 1990 staan maar uit andere wetten en/of AMVB's. (b.v. Vervoer van lange lading in/op een auto)

Veel gebruikte begrippen:

Bestuurders.....	geldt voor alle bestuurders.
Bestuurders van een (brom)fiets.....(enz.)	geldt alleen voor (brom)fietsers.
Bestuurders van een motorvoertuig.....	geldt voor alle bestuurders van een motorvoertuig (eventueel met toevoeging van aantal wielen).
Motorvoertuig op twee wielen	o.a. scooter, motor.
Motorvoertuig op meer dan twee wielen	o.a. personenauto, bestelauto, vrachtauto, autobus, tractor (ook motor met zijspan).
Moet/moeten.....of mag/mogen NIET of ALLEEN....	verplicht.
Mag/mogen.....	niet verplicht (vaak wel raadzaam).
Gebruiken.....	is in principe elk gebruik. Zowel rijdend als stilstaand (over het trottoir een garage inrijden is niet het trottoir gebruiken; over trottoir rijden (volgen) of op een trottoir parkeren is wel gebruiken).

*Let op: Voorrang wordt alleen aan bestuurders verleend, dus niet aan voetgangers.
Voor laten gaan geldt voor alle weggebruikers. Hierbij doen de voetgangers dus wel mee!*

Definities (begrippen)

Aanhangwagens	voertuigen die door een voertuig worden voortbewogen of kennelijk bestemd zijn om aldus te worden voortbewogen, alsmede opleggers;
Autobus	motorvoertuig, ingericht voor het vervoer van meer dan acht personen, de bestuurder daaronder niet begrepen;
Autosnelweg	weg, aangeduid door bord G1 van bijlage I; langs autosnelwegen gelegen parkeerplaatsen, tankstations en bushalteplaatsen maken geen deel van de autosnelweg uit; Autoweg weg, aangeduid door bord G3 van bijlage I; langs autowegen gelegen parkeerplaatsen, tankstations en bushalteplaatsen maken geen deel van de autoweg uit;
Bedrijfsauto	bedrijfsauto als bedoeld in artikel 1.1 van de Regeling voertuigen;
Bestelauto	motorvoertuig, bestemd voor het vervoer van goederen, waarvan de toegestane maximum massa niet meer bedraagt dan 3500 kg;
Bestemmings-verkeer	bestuurders wier reisdoel één of meer bepaalde percelen betreft die zijn gelegen aan of in de directe nabijheid van een weg met een door verkeerstekens aangegeven geslotenverklaring voor bepaalde categorieën bestuurders en die slechts via deze weg zijn te bereiken alsmede bestuurders van lijnbussen;
Bestuurders	alle weggebruikers behalve voetgangers;
Bestuurder van een motorvoertuig	<ol style="list-style-type: none">1. hij die het motorvoertuig bestuurt of2. voor zover het betreft een motorvoertuig voor het besturen waarvan een rijbewijs AM, B, C, D of E, is vereist en dat is voorzien van een dubbele bediening, hij die rijonderricht geeft of toezicht houdt in het kader van een vanwege de overheid ingesteld onderzoek naar de rijvaardigheid, niet zijnde een onderzoek als bedoeld in artikel 131, eerste lid, van de wet;
Bevoegd gezag	gezag als bedoeld in artikel 18, eerste lid, van de wet;
Brombakfiets	bromfiets op drie symmetrisch geplaatste wielen, met twee voorwielen en uitsluitend ingericht voor het vervoer van de bestuurder en van goederen en eventueel van een achter de bestuurder gezeten passagier;

Bromfiets

Definitie in RVV 1990 vervallen: definitie is nu opgenomen in de WWV 1994:

- a. motorrijtuig op twee wielen, met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van niet meer dan 45 km/h, uitgerust met een verbrandingsmotor met een cilinderinhoud van niet meer dan 50 cm³ of een elektromotor met een nominaal continu maximumvermogen van niet meer dan 4 kW, niet zijnde een gehandicaptenvoertuig of een motorrijtuig als bedoeld in subonderdeel d;
 - b. motorrijtuig op drie wielen, met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van niet meer dan 45 km/h, niet zijnde een gehandicaptenvoertuig of een motorrijtuig als bedoeld in subonderdeel d, uitgerust met:
 - 1°. een motor met elektrische ontsteking met een cilinderinhoud van niet meer dan 50 cm³,
 - 2°. een motor met inwendige verbranding en een netto maximumvermogen van niet meer dan 4 kW voor andere dan onder 1° genoemde motoren, of
 - 3°. een elektromotor met een nominaal continu maximumvermogen van niet meer dan 4 kW; dan wel
 - c. motorrijtuig op vier wielen, niet zijnde een gehandicaptenvoertuig of een motorrijtuig als bedoeld in subonderdeel d, met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van niet meer dan 45 km/h en een ledige massa van minder dan 350 kg, de massa van de batterijen in elektrische voertuigen niet inbegrepen, uitgerust met:
 - 1°. een motor met elektrische ontsteking met een cilinderinhoud van niet meer dan 50 cm³,
 - 2°. een motor met inwendige verbranding en een netto maximumvermogen van niet meer dan 4 kW voor andere dan onder 1° genoemde motoren, of
 - 3°. een elektromotor met een nominaal continu maximumvermogen van niet meer dan 4 kW;
 - d. een motorrijtuig als bedoeld in artikel 20b WWV 1994.
- In ieder geval wordt als bromfiets aangemerkt een voertuig dat blijktens het afgegeven kentekenbewijs als bromfiets is aangeduid;

Brommobiel

bromfiets op meer dan twee wielen, die is voorzien van een carrosserie;

Busbaan

rijbaan waarop het woord «BUS» of «LIJNBUS» is aangebracht;

Busstrook	door doorgetrokken of onderbroken strepen gemarkeerd gedeelte van de rijbaan waarop het woord «BUS» of «LIJNBUS» is aangebracht;
Dag	de periode tussen zonsopgang en zonsondergang;
Diensten voor spoedeisende medische hulpverlening	de ambulancediensten waaraan krachtens de Wet ambulance vervoer vergunning is verleend voor het verrichten van ambulancevervoer, alsmede daartoe uitgeruste voertuigen van andere hulpverleningsdiensten die zich in opdracht van een centrale post als bedoeld in artikel I van de Wet ambulancevervoer bezighouden met het verlenen van eerstelijns spoedeisende hulpverlening;
Dierenambulance	motorvoertuig, ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke en gewonde dieren;
Doorgaande rijbaan	rijbaan zonder de invoeg- en uitrijstroken;
Driewielig motorvoertuig	driewielig motorrijtuig als bedoeld in artikel I.1 van de Regeling voertuigen;
Fietsstrook	door doorgetrokken of onderbroken strepen gemarkeerd gedeelte van de rijbaan waarop afbeeldingen van een fiets zijn aangebracht;
Geslotenverklaring	verbod de betrokken weg in te rijden of in te gaan alsmede de betrokken weg te gebruiken;
Gehandicaptenvoertuig	voertuig dat is ingericht voor het vervoer van een gehandicapte, niet breder is dan 1,10 meter en niet is uitgerust met een motor, dan wel is uitgerust met een motor waarvan de door de constructie bepaalde maximumsnelheid niet meer dan 45 km per uur bedraagt, en geen bromfiets is;
Haaietanden	voorrangsdriehoeken op het wegdek;
Invoegstrook	door een blokmarkering van de doorgaande rijbaan afgescheiden weggedeelte dat is bestemd voor bestuurders die de doorgaande rijbaan oprijden;
Kruispunt	kruising of splitsing van wegen;
Ligplaats	ligplaats als bedoeld in artikel I.1 van de Regeling voertuigen;

Lijnbus	motorvoertuig, gebezigd voor het verrichten van openbaar vervoer in de zin van de Wet personenvervoer 2000;
Militaire kolonne	een aantal zich achter elkaar bevindende militaire dan wel bij een onderdeel van de rampenbestrijdingsorganisatie in gebruik zijnde motorvoertuigen, onder één commandant, die de door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Defensie vastgestelde herkenningstekens voeren;
Motorfiets	motorvoertuig op twee wielen al dan niet met zijspan- of aanhangwagen;
Motorvoertuigen	alle gemotoriseerde voertuigen behalve bromfietsen, fietsen met trapondersteuning en gehandicaptenvoertuigen, bestemd om anders dan langs rails te worden voortbewogen;
Nacht	de periode tussen zonsondergang en zonsopgang;
Overweg	kruising van een weg en een spoorweg die wordt aangeduid door middel van bord J12 of J13 van bijlage 1;
Parkeerhaven of parkeerstrook	langs de rijbaan gelegen verharding die is bestemd voor stil staande of geparkeerde voertuigen;
Parkeren	het laten stilstaan van een voertuig anders dan gedurende de tijd die nodig is voor en gebruikt wordt tot het onmiddellijk in- of uitstappen van passagiers of voor het onmiddellijk laden of lossen van goederen;
Personenauto	personenauto als bedoeld in artikel 1.1 van de Regeling voertuigen;
Art. 1.1. Regeling Voertuigen	personenauto: voertuig van de voertuigcategorie M met de voertuigclassificatie M1 niet zijnde een gehandicaptenvoertuig of een motorrijtuig met beperkte snelheid; in ieder geval wordt als personenauto aangemerkt een voertuig dat blijkens het afgegeven kentekenbewijs een personenauto is;
Puntstuk	meerhoekig vlak op het wegdek, opgenomen bij splitsingen of samenvoelingen van wegen, rijstroken of rijbanen;
Richtlijn 97/24/EG	richtlijn nr. 97/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1997 betreffende bepaalde onderdelen of eigenschappen van motorvoertuigen op twee of drie wielen (PbEG L 226);

Rijbaan	elk voor rijdende voertuigen bestemd weggedeelte met uitzondering van de fietspaden en de fiets/bromfietspaden;
Rijstrook	door doorgetrokken of onderbroken strepen gemarkeerd gedeelte van de rijbaan van zodanige breedte dat bestuurders van motorvoertuigen op meer dan twee wielen daarvan gebruik kunnen maken;
Snorfiets	bromfiets die blijkt de gegevens in het kentekenregister of het voor het voertuig afgegeven kentekenbewijs is geconstrueerd voor een maximumsnelheid die niet meer bedraagt dan 25 km per uur of bromfiets als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel e, subonderdeel d, van de wet;
Spitsstrook	de vluchtstrook die als rijstrook is aangewezen volgens bord C23-01 van bijlage I;
T100-bus	autobus, ten aanzien waarvan uit een aantekening op het kentekenbewijs of uit het kentekenregister blijkt dat hij zodanig is ingericht dat hij in aanmerking komt voor een maximumsnelheid van 100 kilometer per uur. Met een T100-bus als bedoeld in dit besluit wordt gelijkgesteld een autobus die is geregistreerd in een andere lidstaat van de Europese Unie dan wel een staat, niet zijnde een lidstaat van de Europese Unie, die partij is bij een daartoe strekkend of mede daartoe strekkend Verdrag dat Nederland bindt, en ten aanzien waarvan uit het kentekenbewijs of uit een verklaring afgegeven door een onafhankelijke keuringsinstelling, afgegeven op basis van onderzoeken die een beschermingsniveau bieden dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau dat met de nationale onderzoeken wordt nagestreefd, blijkt dat de autobus geschikt is voor een maximumsnelheid van 100 kilometer per uur;
Uitrijstrook	door een blokmarkering van de doorgaande rijbaan afgescheiden weggedeelte dat is bestemd voor bestuurders die de doorgaande rijbaan verlaten;
Uitvaartstoet van motorvoertuigen	een stoet, bestaande uit motorvoertuigen, die een lijk als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de lijkbezorging of de as van een gecremeerd lijk begeleiden en die de in artikel 30c bedoelde herkenningstekens voeren;

Veiligheidscel	onderdeel van de constructie van een bromfiets, een motorfiets of een driewielig motorvoertuig dat de bestuurder of passagiers beschermt tegen hoofdletsel;
Verdrijvingsvlak	gedeelte van de rijbaan waarop schuine strepen zijn aangebracht;
Verkeer	alle weggebruikers;
Verkeersregelaar	persoon als bedoeld in artikel 1, onderdeel i, van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer;
Verlicht transparant	verlicht transparant als bedoeld in artikel 1.1 van de Regeling voertuigen;
Vluchthaven of vluchtstrook	door een doorgetrokken streep van de rijbaan van de auto snelweg of autoweg afgescheiden weggedeelte, dat bestemd is voor gebruik in noodgevallen, behoudens voor de duur van openstelling als spitsstrook;
Voertuigen	fietsen, bromfietsen, gehandicaptenvoertuigen, motorvoertuigen, trams en wagens;
Voorrangsvoertuig	motorvoertuig dat de optische en geluidssignalen voert als bedoeld in artikel 29;
Voorrang verlenen	het de betrokken bestuurder in staat stellen ongehinderd hun weg te vervolgen;
Vrachtauto	motorvoertuig, niet ingericht voor het vervoer van personen, waarvan de toegestane maximum massa meer bedraagt dan 3500 kg;
Weggebruikers	voetgangers, fietsers, bromfietzers, bestuurders van een gehandicaptenvoertuig, van een motorvoertuig of van een tram, ruiters, geleiders van rij- of trekdieren of vee en bestuurders van een bespannen of onbespannen wagen;
Wet	Wegenverkeerswet 1994;
Zitplaats	zitplaats als bedoeld in artikel 1.1 van de Regeling voertuigen.

- 1a Onder de vermelding in dit besluit van een EG-richtlijn of VN/ECE-reglement wordt verstaan hetgeen daaronder wordt begrepen in artikel 1.2 van de Regeling voertuigen, met inbegrip van de ingevolge artikel 1.3, eerste lid, van de Regeling voertuigen bekendgemaakte wijzigingen. Artikel 1.3, tweede lid, van de Regeling voertuigen is van overeenkomstige toepassing.
- 2.1 Als de bestuurder van een gehandicaptenvoertuig op het voetpad/trottoir rijdt, of als hij oversteekt, dan moet hij gezien worden als (en zich gedragen als) een voetganger.
- 2.2 Iemand die aan de hand een motorfiets, bromfiets of fiets meevoert, alsmede iemand die zich verplaatst met voorwerpen die geen voertuig zijn (rolschaatsen, skateboarden en dergelijke), moet zich gedragen als voetganger.
- 2.3 Als voetgangers een optocht, een colonne of een uitvaartstoet vormen en op de rijbaan lopen, dan moeten zij zich gedragen alsof zij (een bestuurder van) een wagen zijn.
- 2a Brommobielen (drie of vierwielige bromfietsen met een carrosserie) en bestuurders en passagiers van brommobielen gedragen zich als motorvoertuigen en bestuurders en passagiers van motorvoertuigen. Dit geldt niet als anders is bepaald.

Opmerking

Artikel 2a “anders dan bepaald” is van toepassing bij artikel 22 (snelheid).

Daarnaast mogen brommobielen niet op auto(snel)wegen (borden G1 en G3) komen en geldt bord C9 (geslotenverklaring) ook voor brommobielen.

- 2b Snorfietsen en snorfietsers moeten zich gedragen als fietsen en fietsers. Dit geldt niet als anders is bepaald.

Verkeersregels

Plaats op de weg

- 3.1 Bestuurders moeten zoveel mogelijk rechts houden (rijden).
- 3.2 Fietsers mogen met zijn tweeën naast elkaar rijden.
Dit geldt niet voor snorfietsers.
- 4.1 Voetgangers moeten het trottoir of voetpad (bord G7) gebruiken.
- 4.2 Als er geen trottoir of voetpad is moeten zij het fietspad (bord G11) of het fiets/bromfietspad (bord G12a) gebruiken.
- 4.3 Als er geen fietspad of een fiets/bromfietspad is, dan moeten zij de berm of de uiterste zijde van de rijbaan gebruiken.
- 4.4 Skaters moeten het fietspad (bord G11), het fiets/bromfietspad (bord G12a), het trottoir of het voetpad gebruiken. Als er geen fietspad, een fiets/bromfietspad, een trottoir of een voetpad is, dan gebruiken zij de rijbaan.
- 5.1 Fietsers gebruiken het verplichte fietspad of het fiets/bromfietspad.
- 5.2 Zij gebruiken de rijbaan indien een verplicht fietspad of een fiets/bromfietspad ontbreekt.
- 5.3 Zij mogen het onverplichte fietspad gebruiken. Bestuurders van snorfietsen uitgerust met een verbrandingsmotor mogen het onverplichte fietspad slechts gebruiken met uitgeschakelde motor.
- 5.4 Bestuurders van fietsen op meer dan twee wielen en fietsen met aanhangwagen, die met inbegrip van de lading breder zijn dan 0,75 meter, mogen de rijbaan gebruiken.
- 5.5 Bestuurders vanaf 16 jaar van bijzondere¹ snorfietsen die beschikken over een gehandicapten parkeerkaart of een bij ministeriele regeling aangewezen kaart ten behoeve van het vervoer van gehandicapten mogen het trottoir en het voetpad gebruiken.

¹ Bijzondere snorfietsen zijn momenteel de Segway, Stint, Trikke, Zappy 3 en Swing; deze mogen alleen door een gehandicapte die een gehandicaptenparkeerkaart heeft, op het trottoir of het voetpad gebruikt worden. De bestuurder van een bijzondere snorfietsdie **nog geen 16 jaar** is mag alleen op het trottoir, het voetpad rijden. Ook met een aanhangwagen, eventueel met lading, die breder is dan 0,75 m mogen zij niet op de rijbaan.

- 5.6 Bestuurders jonger dan 16 jaar van bijzondere snorfietzen die beschikken over een gehandicapten parkeerkaart of een bij ministeriele regeling aangewezen kaart ten behoeve van het vervoer van gehandicapten moeten het trottoir en het voetpad gebruiken.
- 5.7 Het eerste lid, het tweede lid en het vierde lid gelden niet voor bestuurders als bedoeld in het zesde lid.
- 6.1 Bromfietzers moeten het verplichte fiets/bromfietspad (bord G12a) gebruiken.
- 6.2 Als er geen verplicht fiets/bromfietspad is, moeten zij de rijbaan gebruiken.
- 6.3 Bestuurders van bromfietzen op meer dan twee wielen en bromfietzen met aanhangwagen, die (eventueel met lading) breder zijn dan 0.75 meter, gebruiken de rijbaan.
7. Bestuurders van een gehandicaptenvoertuig gebruiken het trottoir, het voetpad (bord G7), het fietspad (bord G11 en G13), het fiets/bromfietspad (bord G12a) of de rijbaan. *(Volgorde niet verplicht, maar meestal wel raadzaam).*
- 8.1 Ruiters moeten het ruiterspad (bord G9) gebruiken. *(Anderen mogen hier niet komen).*
- 8.2 Als er geen ruiterspad is, moeten zij de berm of de rijbaan gebruiken.
9. Als voetgangers een colonne, een optocht of een uitvaartstoet vormen, mogen zij de rijbaan gebruiken.
- 10.1 Alle bestuurders en voetgangers die een aanhangwagen voortbewegen, behalve fietsers, bromfietzers, bestuurders van een gehandicaptenvoertuig en ruiters (dit zijn de art. 5 t/m 8), moeten de rijbaan gebruiken. Om te parkeren mogen zij andere weggedeelten gebruiken, behalve het trottoir, het voetpad, het fietspad, het fiets/bromfietspad of het ruiterspad.

Opmerking: (met andere woorden:)

Met uitzondering van de fietsers, bromfietzers, bestuurders van een gehandicaptenvoertuig en ruiters, moeten alle bestuurders de rijbaan gebruiken. Hiermee is het voor deze bestuurders dus verboden iets anders dan de rijbaan te gebruiken. Echter voor het parkeren mogen zij ook bv. de berm gebruiken. Het gebruik van trottoir/voetpad, fietspad en ruiterspad is (dus) altijd verboden.

- 10.2 Alleen fietsers en bestuurders van een gehandicaptenvoertuig, mogen een fietsstrook met doorgetrokken streep gebruiken.

Inhalen

- 11.1 Als men een ander wil inhalen, moet men die ander altijd links inhalen.
- 11.2 Als iemand links voorgesorteerd rijdt of staat én richting aangeeft naar links, dan moet men die bestuurder rechts inhalen.
- 11.3 Fietsers moeten elkaar links inhalen. Alle andere bestuurders mogen zij rechts inhalen.
- 11.4 Bij blokmarkeringen mogen bestuurders die links van die blokmarkering rijden rechts worden ingehaald.
- 11.5 Trams mogen rechts worden ingehaald.
- 12 Het is verboden vlak voor of op oversteekplaatsen - zebra's - een ander voertuig in te halen.

Files

- 13.1 Als een rijbaan is verdeeld in één of meer rijstroken én er wordt in file gereden, dan hoeft men niet de meest rechts gelegen rijstrook te volgen.

Opmerking:

Iemand die zonder "file verkeer" bij meer rijstroken "links" rijdt, overtreedt art. 3.1 (verplicht rechts rijden). Alleen bij "file verkeer" is links rijden dus toegestaan.

- 13.2 Files mogen rechts worden ingehaald.

Oprijden van kruispunten

- 14 Bestuurders mogen een kruispunt niet blokkeren.

Verlenen van voorrang

- 15.1 Bestuurders moeten bestuurders die van rechts komen voorrang geven.
- 15.2 Op deze (15.1) regel gelden de volgende uitzonderingen:
 - a. Bestuurders op een onverharde weg moeten bestuurders op een verharde weg voorrang geven.
 - b. Bestuurders moeten een tram voorrang geven.

Opmerking:

Veel kruispunten worden aangelegd met een uitritconstructie. In dit het geval moeten bestuurders die de uitrit in- of uitrijden alle andere bestuurders en voetgangers voor laten gaan (artikel 54 RVV 1990)

Gedrag bij spoorwegovergangen

- 15a1 Weggebruikers mogen een overweg alleen opgaan, als zij direct kunnen doorlopen of doorrijden en de overweg geheel kunnen vrijmaken.
- 15a2 Bij overwegen hebben trams en treinen voorrang en moet men de overweg geheel vrij laten.

Doorsnijden militaire kolonnes en uitvaartstoeten van motorvoertuigen

- 16 Weggebruikers mogen een militaire kolonnes en uitvaartstoeten van motorvoertuigen niet doorsnijden.

Afslaan

- 17.1 Bestuurders die willen afslaan, mogen voorsorteren door:
- als zij rechtsaf slaan, zoveel mogelijk rechts te gaan rijden.
 - als zij linksaf slaan, zoveel mogelijk links tegen de weg-as te gaan rijden, of op eenrichtingswegen, zoveel mogelijk links te gaan rijden.
- 17.2 Bestuurders moeten voordat zij afslaan, met de richtingaanwijzer of arm, richting aangeven.
- 18.1 Bestuurders die afslaan, moeten iedereen die zich op dezelfde weg bevindt, en die rechtdoor gaat, voor laten gaan. (*Rechtdoor op dezelfde weg gaat voor*).
Uitzondering: lid 3
- 18.2 Bestuurders die linksaf slaan, moeten tegemoetkomende bestuurders op dezelfde weg, die rechtsaf slaan, voor laten gaan. (*Korte bocht gaat voor de lange bocht*).
- 18.3 De regels van dit artikel gelden niet voor de bestuurders van een tram.
(*Een afslaande tram gaat vóór rechtdoorgaande bestuurders en/of voetgangers*).

Maximumsnelheid

!! Zie nadere uitleg bij "Toelichting op art. 19" (einde van dit boekje, of zie index)

- 19 De bestuurder moet altijd kunnen stoppen binnen de afstand waarover de weg vrij is en hij de weg kan overzien.
20. Binnen de bebouwde (bord H1) kom mag niet sneller gereden worden dan:
- 50 km/u met motorvoertuigen.
 - met bromfietsen en gehandicaptenvoertuigen met een motor:
 - 30 km/u op het fiets/bromfietspad (bord G12a)
 - 45 km/u op de rijbaan.
 - 30 km/u op het fietspad (bord G11) , voor de hier bedoelde gehandicaptenvoertuigen.
 - 6 km/u met gehandicaptenvoertuigen met een motor of een 'bijzondere' snorfiets op het trottoir of voetpad.

- 21 Buiten de bebouwde (bord H2) kom mag niet sneller gereden worden dan:
- a. met motorvoertuigen:
 - 130 km/u op autosnelwegen (bord G1);
 - 100 km/u op autowegen (bord G3);
 - 80 km/u op andere wegen.
 - b. met bromfietsen en gehandicaptenvoertuigen met een motor:
 - 40 km/u op het fiets/bromfietspad (bord G12a);
 - 45 km/u op de rijbaan.
 - 40 km/u op het fietspad (bord G11) voor de hier bedoelde gehandicaptenvoertuigen.
 - c. 6 km/u met gehandicaptenvoertuigen met een motor of een 'bijzondere' snorfiets² (zie de voetnoot bij artikel 20)
22. Als door andere artikelen geen lagere max. snelheid geldt, dan geldt voor de volgende voertuigen een bijzondere maximum snelheid van:
- a. 80 km/u voor kampeerauto's (als bedrijfsauto) met max. massa van meer dan 3500 kg, vrachtauto's, autobussen (behalve T100-bussen);
 - b. 100 km/u voor T-100 autobussen;
 - c. 25 km/u voor tractoren en zelfrijdende werktuigen (bv. dorsmachine, laadschop ed.) en voertuigen met beperkte snelheid. (bv. veegwagentje) zowel met als zonder aanhangwagen;
 - d. 45 km/u voor brommobielen;
 - e. 25 km/u voor snorfietsen;
 - f. 90 km/u voor personenauto's, bestelauto's, motorfietsen, driewielige motorvoertuigen en T-100 autobussen, die een aanhangwagen met een max. massa van 3500 kg voortbewegen.
 - g. 80 km/u voor andere dan de in dit artikel bij c en f genoemde motorvoertuigen met aanhangwagen.

Stilstaan (stopverbod)

- 23.1 De bestuurder mag zijn voertuig niet laten stilstaan:
- a. op een kruispunt of een overweg
 - b. op een fietsstrook of op de rijbaan langs een fietsstrook.
 - c. op een oversteekplaats (elke soort, dus niet alleen de zebra) of binnen een afstand van 5 meter daarvan. (zowel ervoor als er achter)
 - d. in een tunnel.
 - e. bij een bushalte. (geblokte markering of minder dan 12 meter van bushaltebord).
 - f. op de rijbaan langs een busstrook.
 - g. langs een doorgetrokken gele streep.
- 23.2 Van dit artikel geldt onderdeel e (stopverbod bij bushalte) niet als men alleen onmiddellijk passagiers laat in- of uitstappen.

² Bijzondere snorfietsen zijn de Segway, Stint, Trikke, Zappy 3 en Swing; deze mogen alleen door een gehandicapte die een gehandicaptenparkeerkaart heeft, op het trottoir of het voetpad gebruikt worden (zie art. 5)

Parkeren

Parkeren is (zie art. 1 ac): Het laten stilstaan van een voertuig en

- a. niet direct passagiers laten in- of uitstappen of*
- b. niet direct goederen in- of uitladen (goederen van enige omvang)*

24.1 De bestuurder mag zijn voertuig niet parkeren:

- a. op minder dan 5 meter van een kruispunt;
- b. voor een inrit of een uitrit;
- c. buiten de bebouwde kom op de rijbaan van een voorrangsweg;
- d. op een parkeerplaats terwijl
 - 1. het voertuig NIET behoort tot het soort voertuig dat op het bord of onderbord is aangegeven (*bv. met een personenauto (geen taxi) bij het bord E5: P TAXI*) of
 - 2. op een andere manier dan is aangegeven (*bv. op 2 vakken tegelijk staan*) of met een ander doel of,
 - 3. op andere dagen of uren dan die op het onderbord zijn aangegeven (*bv. marktdagen*);
- e. langs een onderbroken gele streep (*gehandicapt*; zie art. 85);
- f. op een laad- of loshaven;
- g. op een parkeerplaats voor vergunninghouders, als men niet zelf de vergunninghouder is.

24.2 Als onder de verkeersborden E4 t/m E8, E12 en E13 onderborden zijn aangebracht waarop dagen en tijden vermeld zijn, dan mag er op andere dagen of tijden wel worden geparkeerd.

24.3 De bestuurder mag zijn voertuig ook niet dubbel parkeren.

24.4 Als er op een parkeerplaats een van de verkeersborden E4 t/m E10, E12 of E13 staat en er zijn parkeervakken gemaakt, dan mag er alleen in de vakken worden geparkeerd.

Parkeerschijfzone

25.1 Het is verboden om in een parkeerschijfzone (bord E10) te parkeren (geldt voor alle voertuigen). Dit verbod geldt niet op officiële parkeerplaatsen, of plaatsen bij/langs een blauwe streep.

25.2 Motorvoertuigen op meer dan twee wielen mogen alleen op plaatsen bij/langs een blauwe streep parkeren als de parkeerschijf duidelijk zichtbaar achter de voorruit (indien aanwezig) is neergelegd.

- 25.3 Op de parkeerschijf moet het tijdstip waarop met parkeren is begonnen, duidelijk leesbaar zijn. Dit tijdstip moet met de hand worden ingesteld. Een klok of iets dergelijks die de tijd automatisch instelt, mag niet worden gebruikt.
- 25.4 Bij het instellen mag het tijdstip van aankomst (max. 29 min.) naar boven worden afgerond op het eerstvolgende hele of halve uur (kwart voor 11 wordt ingesteld als 11 uur). De toegestane parkeerduur mag niet zijn verstreken.
- 25.5 Als op een onderbord dagen of uren zijn vermeld, dan gelden de voorgaande leden (2 t/m 4) alleen op die dagen of uren.

Samenvatting:

In een parkeerschijfzone is parkeren op aangegeven en/of aangeduide parkeerplaatsen zonder parkeerschijf door elk voertuig toegestaan. Daarbuiten is parkeren alleen toegestaan langs een blauwe streep, waarbij in auto's een parkeerschijf moet zijn aangebracht. De bestuurder die een parkeerschijf moet aanbrengen, moet deze duidelijk zichtbaar achter de voorruit plaatsen. De begintijd van parkeren moet worden aangegeven en de maximale parkeerduur (staat op het zonebord) mag niet worden overschreden. De begintijd van parkeren mag in het voordeel van de bestuurder op volgende hele of halve uur worden ingesteld. Op een onderbord kan staan op welke dagen of op welke uren de parkeerschijf moet worden gebruikt.

Uitzondering voor gehandicapten.

85. Artikel 25 geldt niet voor bestuurders van een gehandicaptenvoertuig of voor de bestuurders van een motorvoertuig op meer dan twee wielen, waarin een geldige en duidelijk zichtbare gehandicaptenparkeerkaart is aangebracht.

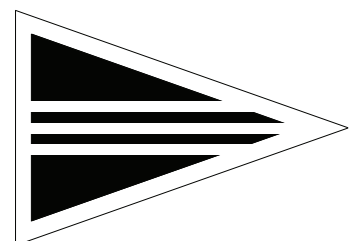
- 26.1 Op een gehandicaptenparkeerplaats mag alleen geparkeerd worden door:
- a. een gehandicaptenvoertuig, of
 - b. een motorvoertuig op meer dan twee wielen, waarin een geldige, duidelijk zichtbare gehandicaptenparkeerkaart is aangebracht voor zover het parkeren rechtstreeks verband houdt met het vervoer van de gehandicapte aan wie de kaart is verstrekt. Dit laatste geldt in gelijke mate indien de kaart aan een instelling is verstrekt, of
 - c. het voertuig waarvoor die gehandicaptenparkeerplaats is gereserveerd (het kenteken staat op het bord).
- 26.2 Als op een onderbord een maximale parkeertijd is vermeld, dan moet een parkeerschijf achter de voorruit worden geplaatst. Er hoeft geen blauwe streep bij die gehandicaptenparkeerplaats te zijn.

Het plaatsen van fietsen en bromfietsen

27. Fietsen en bromfietsen moeten worden geplaatst op het trottoir, het voetpad, in de berm of op plaatsen die door het bevoegde gezag zijn aangewezen.

Signalen

28. Bestuurders mogen alleen geluid- en/of knippersignalen geven om dreigend gevaar te voorkomen.
- 29.1 Alleen bestuurders van motorvoertuigen die gebruikt worden voor of bij de politie en brandweer en bestuurders van ambulances mogen, om aan te geven dat zij een dringende taak te vervullen hebben, gebruik maken van een blauw zwaai- , flits- , of knipperlicht en een tweetonige hoorn (*sirene*).
- 29.2 Naast de signalen uit lid 1, mogen deze bestuurders overdag aanvullend ook knipperende koplampen voeren.
- 29.3 De Minister stelt voorschriften vast omtrent het gebruik van het blauwe zwaai- , flits- , of knipperlicht en de tweetonige hoorn.
- 30.1 Er zijn bestuurders van motorvoertuigen, die voor bepaalde werkzaamheden gebruikt worden, die een geel of groen zwaai- , flits- of knipperlicht mogen gebruiken. Zij mogen dat licht alleen maar gebruiken in bepaalde omstandigheden tijdens die werkzaamheden. Bestuurders van politie- , brandweer- en ziekenauto's die als eerste aankomen of als enige bezig zijn, mogen hun blauwe zwaai- , flits- of knipperlicht ook gebruiken om aan te geven dat zij met werkzaamheden bezig zijn.
- 30.2 De Minister stelt voorschriften vast omtrent het gebruik van het gele of groene zwaai- , flits- of knipperlicht en de werkzaamheden en omstandigheden waarbij deze signalen gebruikt mogen worden.
- 30.a.1 Bestuurders van motorvoertuigen zoals bedoeld in artikel 29.1 mogen, nog nader aan te geven, extra richtingaanwijzers voeren.
- 30.a.2 De Minister kan voorschriften vaststellen omtrent het gebruik van de richtingaanwijzers als bedoeld in artikel 30.a.1.
- 30.b De artikelen 29 t/m 30.a zijn niet van toepassing op Belgische en Duitse motorvoertuigen van hulpdiensten, zoals bedoeld (*vergelijkbaar*) in de artikelen 29 t/m 30a mits deze signalen voldoen aan de in eigen land gestelde eisen.
- 30.c Motorvoertuigen die deel uitmaken van een uitvaartstoet voeren de door de minister vastgestelde herkenningstekens.

31. De herkenningstekens uit artikel 30c en de signalen uit deze paragraaf mogen alleen gebruikt worden zoals deze hierin zijn toegestaan of voorgeschreven.

Gebruik van lichten tijdens het rijden

- 32.1 Bestuurders van
- a. een motorvoertuig,
 - b. een bromfiets,
 - c. een snorfiets en
 - d. bestuurders van een gehandicaptenvoertuigen met een (*elektro*)motor en met gesloten carrosserie moeten, overdag bij slecht zicht, en 's nachts dimlicht aan hebben. Bestuurders van een open gehandicaptenvoertuig met een elektromotor die op de rijbaan, het fietspad of fiets/bromfietspad rijden moeten voor- en achterlicht hebben.

Opmerking:

1 voorwiel = 1 voorlicht 2 voorwielen = 2 voorlichten
1 achterwiel = 1 achterlicht 2 achterwielen = 2 achterlichten

- 32.2 Men mag ook groot licht aan hebben, behalve in volgende gevallen:
- a. overdag,
 - b. bij het tegenkomen van andere weggebruikers,
 - c. bij het op korte afstand volgen van een ander voertuig.
- 32.3 Als men grootlicht, dimlicht, stadslicht (*met alleen stadslicht mag niet gereden worden*) of mistlicht aan heeft, moet altijd ook het achterlicht en de kentekenplaatverlichting branden.
- 33 Als er een aanhangwagen is aangekoppeld, moet die aanhangwagen, overdag bij slecht zicht, en 's nachts achterlicht, stadslicht en kentekenplaatverlichting aan hebben.
- 34.1 Als er slecht zicht is door mist, sneeuwval of regen, mogen bestuurders van een motorvoertuig en van een gehandicaptenvoertuig mistlicht (*breedstralers*) aan de voorzijde aan hebben. Als het mistlicht wordt gebruikt, dan hoeft het dimlicht niet te branden.
- 34.2 Alleen bij mist en sneeuwval (*dus NIET bij regen*), waarbij het zicht minder is dan 50 meter, is het toegestaan om een mistachterlicht aan te hebben.
- 35.1 Fietsers moeten 's nachts en overdag bij slecht zicht, tijdens het rijden licht voeren zoals voorgeschreven in de artikelen 35.2 tot en met 35.4.
- 35.2 Fietsen met 2 of met 3 wielen met één voorwiel moeten voorzien zijn van één wit of geel licht aan de voorzijde. Dit licht moet gevoerd worden op de fiets of op de borst van de bestuurder.

- 35.3 Fietsen met 2 voorwielen, moeten aan de voorzijde 2 witte of gele lichten voeren. Deze lichten moeten symmetrisch, links en rechts uit het midden bevestigd zijn.
- 35.4 Een fiets moet aan de achterzijde voorzien zijn van een rood achterlicht. Dit licht moet worden gevoerd op de fiets of op de rug van de bestuurder of de achterop gezeten passagier.
- 35.5 Een fiets mag aan de voor- en achterzijde zijn voorzien van 2 ambergele richting-aanwijzers.
- 35.6 Er mogen op een fiets of door bestuurder en/of passagier niet meer lichten gevoerd worden dan omschreven in de artikelen 35.2 t/m 35.5
- 35.a.1 De verlichting zoals omschreven in artikel 35 mag andere weggebruikers niet verblinden.
- 35.a.2 De verlichting zoals omschreven in artikel 35.2 t/m 35.4 mag niet knipperen.
- 35.a.3 De verlichting zoals omschreven in artikel 35 moet:
- a. aan de voorzijde voortdurend zichtbaar zijn voor tegemoetkomende weggebruikers.
 - b. aan de achterzijde voortdurend zichtbaar zijn voor van achter naderende weggebruikers.
- 35.b.1 Bestuurders van een wagen moeten overdag bij slecht zicht en 's nachts een dimlicht en achterlicht voeren.
- 35.b.2 Bestuurders van een gehandicaptenvoertuig zonder motor moeten overdag bij slecht zicht en 's nachts voor- en achterlicht aan hebben als zij op de rijbaan, het fietspad (*bord G11*) of het fiets/bromfietspad (*bord G12a*) rijden.
- 35.c De verlichting van bijzondere³ snorfietsen die niet 'type-goedgekeurd' zijn moet overdag bij slecht zicht en bij nacht aan dezelfde eisen voldoen als de verlichting van fietsen of aan de door fietsers gevoerde verlichting.
- 36 Ruiters en geleiders van rij- of trekdieren en vee moeten, overdag bij slecht zicht, en 's nachts een lantaarn meenemen. Naar voren moet die lantaarn wit of geel en naar achter rood licht uitstralen.

³ momenteel alleen de Segway, Stint, Trikke, Zappy en Swing.

- 37 Als voetgangers een colonne of een optocht vormen, moeten zij buiten de bebouwde kom, overdag bij slecht zicht, en 's nachts, links voor en links achter een lantaarn meenemen. Linksvoor moet die lantaarn naar alle zijden wit of geel licht uitstralen en linksachter moet die lantaarn naar alle zijden rood licht uitstralen.

Gebruik van lichten tijdens het stilstaan

38. Bestuurders van een motorvoertuig op meer dan twee wielen moeten, overdag bij slecht zicht en 's nachts, als zij stilstaan in de volgende gevallen stadslicht (*parkeerlicht*) en achterlicht aan hebben:
- buiten de bebouwde kom op de rijbaan en
 - op parkeerstroken, parkeerhavens, vluchtstroken, en vluchthavens als die langs een autosnelweg of autoweg liggen.
39. Stilstaande aanhangwagens moeten, overdag bij slecht zicht en 's nachts, als zij stilstaan in de volgende gevallen stadslicht en achterlicht aan hebben:
- buiten de bebouwde kom op de rijbaan en
 - op parkeerstroken, parkeerhavens, vluchtstroken en vluchthavens als die langs een autosnelweg of autoweg liggen.
40. Stilstaande wagens moeten, overdag bij slecht zicht en 's nachts, buiten de bebouwde kom op de rijbaan het voor- en achterlicht aan hebben.

Bijzondere lichten

- 41.1 Bestuurders van een motorvoertuig mogen overdag, als geen dimlicht moet worden gevoerd, dagrijlicht aan hebben. Als het dagrijlicht aan is, mag er aan de voorkant van het voertuig geen andere verlichting branden. (*Stadslichten worden niet aangemerkt als andere verlichting*)
- 41.2 Bestuurders van een motorvoertuig mogen tegelijk met het dimlicht of mistlicht (*voorzijde*), de volgende lichten aan de voorzijde aan hebben:
- bochtlicht,
 - hoeklicht,
 - manoeuvrerlichten, (deze manoeuvrerlichten tot max. 10 km/u)
 - markeringslichten of
c. staaklichten.

- 41.a.1 Verlichte transparanten die informatie geven over de bestemming of het gebruik van het voertuig mogen gevoerd worden door:
- a. personenauto's, bedrijfsauto's en motorfietsen van:
 - 1 politie, inclusief bijzondere opsporingsdiensten;
 - 2 brandweer;
 - 3 pechhulpdiensten;
 - 4 Rijkswaterstaat, Inspectie Leefomgeving & Transport alsmede de douane;
 - 5 artsen;
 - 6 lesauto's;
 - 7 ambulances;
 - 8 hulpverleningsdiensten (doktersnachtdienst);
 - b. autobussen van openbaar vervoerdiensten;
 - c. transportbegeleiders in een bedrijfsauto (bestelauto);
 - d. dierenambulances (als zodanig ingerichte personen- of bedrijfsauto's);
 - e. taxi's.
- 41.a.2 Personenauto's, bedrijfsauto's en motorfietsen die gebruikt worden voor het geven van rijonderricht (*lesauto/motor*) mogen tijdens het lessen of examenritten een verlichte "L" voeren.
- 41.a.3 a. Verlichte transparanten die gebruikt worden door:
- 1 politie,
 - 2 brandweer,
 - 3 pechhulpdiensten,
 - 4 Rijkswaterstaat,
 5. transportbegeleiders in bedrijfsauto's
- mogen gebruikt worden om aanwijzingen aan het verkeer te geven.
- b. Taxi's mogen zijn voorzien van verlichte transparanten die de volgende informatie weergeven: tarieven, naam en/of telefoonnummer van het taxi bedrijf.
- 41.a.4 Taxi's die zijn voorzien van een verlichte transparant die de tarieven aangeven mogen deze verlichting slechts voeren als zij zich op de taxistandplaats bevinden.
- 41.a.5 Verlichte transparanten mogen alleen gevoerd worden door voertuigen genoemd in het Iste lid van dit artikel. De transparanten mogen niet op een andere manier gebruikt worden dan in dit artikel omschreven.

Autosnelwegen en autowegen (Borden G1 en G3)

- 42.1 Alleen bestuurders van een motorvoertuig, waarmee minstens 60 km/u kan en mag worden gereden, mogen een autosnelweg (*bord G1*) gebruiken.

- 42.2 Alleen bestuurders van een motorvoertuig, waarmee minstens 50 km/u kan en mag worden gereden, mogen een autoweg (*bord G3*) gebruiken.
- 43.1 Bestuurders mogen op een autosnelweg of autoweg met hun voertuig niet keren of achteruitrijden.
- 43.2 Bestuurders mogen op een autosnelweg of autoweg hun voertuig niet op de rijbaan laten stilstaan.
- 43.3 Alleen in noodgevallen mogen weggebruikers op een autosnelweg of autoweg de vluchtstrook, de vluchthaven of de berm gebruiken.

NOODGEVALLEN zijn:

- a. politie- brandweer- geneeskundige- en wegenwachttaken.*
 - b. technische storing aan een voertuig.*
 - c. daadwerkelijke hulpverlening bij een ongeval.*
 - d. zich als ongevalgetuige beschikbaar houden.*
 - e. werk aan de weg.*
 - f. bijzonder slechte weersomstandigheden.*
 - g. ziekte of onwel worden van de inzittenden van een voertuig.*
 - h. plotseling optredende noodzaak voor een sanitaire stop (alleen voor ouderen en kinderen).*
 - i. controleren van de lading (alleen in indien nodig).*
 - j. gebleken benzinetekort.*
- 43.4 Op autosnelwegen met drie of méér rijstroken mogen door de volgende bestuurders alleen de twee meest rechts gelegen rijstroken worden bereden:
- a. bestuurders van een samenstel van voertuigen met een totale lengte van meer dan 7 meter (*bv. auto met caravan of aanhanger*) en
 - b. bestuurders van een vrachtauto.
- Dit verbod geldt niet voor deze bestuurders als zij moeten voorsorteren.

Erven (Bord G5)

- 44 Binnen een erf mogen voetgangers de wegen over de volle breedte gebruiken.
- 45 Binnen een erf mogen bestuurders niet sneller rijden dan 15 km per uur.
- 46.1 Binnen een erf mogen bestuurders van een motorvoertuig hun voertuig alleen parkeren op aangeduide of aangegeven parkeerplaatsen.
(*Gehandicapten: zie art. 85*)
- 46.2 Als een erf in een parkeerschijfzone ligt, dan is voor het parkeren van voertuigen art. 25 van toepassing
(*dus in motorvoertuigen op meer dan twee wielen een parkeerschijf aanbrengen*).

Rotondes (Borden D1 en J9)

47 Vlak voor en op rotondes mogen bestuurders van een motorvoertuig en bromfietzers die de rijbaan volgen, als er meerdere rijstroken (in hun richting) zijn, ook op de linker rijstrook rijden.

48 Vlak voor en op rotondes mogen bestuurders rechts inhalen.

Voetgangers

49.1 Bestuurders moeten de volgende personen altijd (*op elke plaats*) voor laten gaan:
a. blinden met een witte stok met één of meer rode ringen en
b. alle personen die zich moeilijk voortbewegen.

49.2 Bestuurders moeten de volgende personen die op een voetgangersoversteekplaats - zebra - oversteken of kennelijk willen gaan oversteken, altijd voor laten gaan;
a. voetgangers en
b. bestuurders van een gehandicapt voertuig.

49.3 De zebra-regel van 49.2 geldt niet voor de bestuurders van een militaire kolonne of een uitvaartstoet van motorvoertuigen.

49.4 De zebra-regel van 49.2 geldt niet als er voor de voetganger of bestuurder van een gehandicapt voertuig de volgende voetgangerslichten gelden:
a. een rood voetgangerslicht, of
b. een geel knipperlicht (*als bedoeld in art. 74.2*)

Voorrangsvoertuigen

50. Weggebruikers moeten de bestuurders van een voorrangsvoertuig (*zie art. 29*) altijd voor laten gaan.

Loslopend vee

51.1 Het is verboden om rij- of trekdieren of vee zonder toezicht los op een weg te laten lopen.

51.2 De regel van 51.1 geldt niet op wegen (*bv. dijkwegen*) die zijn aangewezen door het bevoegde gezag.

In- en uitstappende passagiers

52. Bestuurders moeten aan de zijde waar passagiers een tram of autobus in- of uitstappen, die passagiers de gelegenheid geven dit te doen.

Slepen

53. Bestuurders van een motorvoertuig mogen geen ander motorvoertuig slepen als de afstand tussen die twee voertuigen meer is dan 5 meter.

Bijzondere manoeuvres

54. Bestuurders die een bijzondere manoeuvre (gedraging) uitvoeren, moeten het overige verkeer voor laten gaan. Bijzondere manoeuvres zijn o.a.:
- a. wegrijden,
 - b. achteruitrijden,
 - c. een inrit oprijden,
 - d. uit een uitrit komen,
 - e. keren,
 - f. van een invoegstrook de doorgaande rijbaan oprijden,
 - g. van de doorgaande rijbaan de uitrijstrook oprijden,
 - h. van rijstrook wisselen.

Opmerking:

Veel kruispunten worden aangelegd met een uitritconstructie. Bestuurders moeten dan andere bestuurders én voetgangers voor laten gaan.

55. Bestuurders van een motorvoertuig en bromfietzers - bromfietzers mogen ook i.p.v. hun richtingaanwijzer met hun arm een teken geven - moeten in de volgende gevallen met de richtingaanwijzer richting aangeven:
- a. bij het wegrijden,
 - b. bij het inhalen van andere motorvoertuigen,
 - c. bij het oprijden of verlaten van de doorgaande rijbaan,
 - d. bij het wisselen van rijstrook,
 - e. bij elke andere belangrijke zijdelingse verplaatsing.
- 56.1 Wanneer de bestuurder van een autobus, binnen de bebouwde kom, bij een bushalte weg wil rijden en richting aangeeft met zijn richtingaanwijzer, moeten bestuurders die autobus daarvoor de gelegenheid geven.

Opmerking:

Alle autobussen, dus ook touringcars, die bij een bushalte binnen de bebouwde kom willen wegrijden moet u voor laten gaan.

- 56.2 De regel van 56.1 geldt niet voor de bestuurders van een militaire colonne of een uitvaartstoet van motorvoertuigen.

Onnodig geluid

57. Bestuurders van een motorvoertuig, bromfietzers en snorfietzers mogen geen onnodig geluid veroorzaken met hun voertuig.

Gevarendriehoek

- 58.1 Als stilstaande motorvoertuigen op meer dan twee wielen en/of aanhangwagens een obstakel vormen, dat door naderende bestuurders niet tijdig kan worden opgemerkt, moeten deze voertuigen worden aangeduid (*aangegeven*) met een gevarendriehoek.

- 58.2 De gevarendriehoek moet op een afstand van ongeveer 30 meter van het voertuig, goed zichtbaar, worden neergezet. Bovendien moet de gevarendriehoek staan in de richting van het verkeer, waarvoor het voertuig gevaar oplevert.
- 58.3 De regel van 58.1 (*gevarendriehoek neerzetten*) geldt niet als het knipperend waarschuwingslicht (*alarmlicht*) wordt gebruikt en deze lichten door de naderende bestuurders kunnen worden gezien.

Zitplaatsen

- 58a
1. Als er gereden wordt, mogen passagiers alleen op officiële zitplaatsen zitten.
 2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. staande passagiers van autobussen waarin het vervoer van staande passagiers is toegestaan;
 - b. passagiers van autobussen zonder staanplaatsen bij incidenteel gebruik van het gangpad of toilet;
 - c. passagiers die worden vervoerd overeenkomstig artikel 61b, tweede lid, onderdelen a, b en d;
 - d. passagiers, jonger dan 3 jaar, in autobussen;
 - e. passagiers jonger dan 18 jaar en met een lengte van minder dan 1,35 meter die gebruik maken van een voor deze passagiers geschikte zitgelegenheid die deel uitmaakt van de constructie van het voertuig, hierin deugdelijk is bevestigd en is voorzien van auto gordels;
 - f. het vervoer van passagiers die gebruik maken van een rolstoel als bedoeld in artikel 59, vierde lid;
 - g. het vervoer van één persoon van 8 jaar of ouder op de bagagedrager door fietsers met uitzondering van snorfietsers.
 - h. passagiers die gebruik maken van een ligplaats, indien op één ligplaats ten hoogste één passagier is gelegen.
 3. Bestuurders mogen geen passagiers vervoeren op een andere manier dan in dit artikel voorgeschreven.
- 58.4 Het eerste lid geldt niet als kinderen jonger dan 8 jaar worden vervoerd op een doelmatig zitje met voldoende steun voor rug, handen en voeten.

Autogordels en kinderzitjes

- 59.1 Bestuurders van een personenauto, een bedrijfsauto, een driewielig motorvoertuig met gesloten carrosserie of een brommobiel en hun passagiers moeten de voor hen bestemde autogordel om doen (*gebruiken*). Passagiers die jonger zijn dan 18 jaar én korter zijn dan 1,35 m (*kinderen*) moeten in een kinderzitje⁴ zitten. Indien de zitplaatsen zijn voorzien van gordels, mogen er niet meer passagiers meegenomen worden dan dat er gordels aanwezig zijn.
- 59.2 Met een personenauto, een bedrijfsauto, een driewielig motorvoertuig met gesloten carrosserie of een brommobiel waarin geen autogordels of kinderzitjes aanwezig zijn, mogen geen kinderen jonger dan 3 jaar worden meegenomen. Kinderen die jonger zijn dan 18 jaar én die korter zijn dan 1,35 m mogen niet voorin zitten.
- 59.3 Passagiers die jonger zijn dan 18 jaar mogen voorin niet van een ‘achteruitrijzitje’ gebruikmaken, tenzij de voorairbag is uitgeschakeld of automatisch wordt uitgeschakeld.
- 59.4 Passagiers die tijdens het vervoer in een rolstoel zitten, moeten stevig en veilig worden vastgezet met een veiligheidsgordel van de auto, een veiligheidsgordel van het systeem waarmee de rolstoel wordt vastgezet of een andere door de Minister aangewezen constructie.
- 59.5 Passagiers van een taxi jonger dan 18 jaar én korter dan 1,35 m hoeven geen gebruik van een kinderzitje te maken. Zij mogen niet voorin de taxi zitten.
- 59.6 Als voor taxi- of busvervoer betaald wordt, dan hoeft de bestuurder geen autogordel te gebruiken. Als er sprake is van contractvervoer, dan geldt deze vrijstelling niet. Rolstoelgebruikers hoeven in bussen van het openbaar vervoer geen gebruik te maken van gordels en/of te worden vastgezet
- 59.7 Autogordels, veiligheidsgordels (*ook die voor rolstoelgebruikers*) en kinderzitjes mogen alleen zo gebruikt worden, dat de werking niet nadelig beïnvloed wordt. Personen kleiner dan 1,5 m én kinderen jonger dan 18 jaar tussen 1,35 en 1,5 m voor wie geen passend kinderzitje verkrijgbaar is, mogen een gordelgeleider gebruiken. De minister kan veiligheidseisen aan de gordelgeleider stellen.
- 59.8 De bestuurder is strafbaar, als kinderen beneden de twaalf jaar of passagiers in een rolstoel niet op de voorgeschreven manier worden vervoerd.

⁴ kinderzitje = kinderbeveiligingsmiddel (zie toelichting aan einde van dit artikel)

- 59.9 Het eerste lid geldt niet voor een passagier die gebruik maakt van een ligplaats van een touringcar of ligitaxi. Die ligplaats moet onderdeel uitmaken van die bus of taxi of aan de vloer daarvan vastgemaakt zijn.
- 59a.1 De bestuurder en de passagiers vanaf 3 jaar moeten in een autobus (*touringcar*) als deze rijdt en als zij zitten, gebruikmaken van de autogordels en kinderzitjes waarmee de bus is uitgerust (*kinderen tot 3 jaar mogen op schoot zitten*)
- 59a.2 Aan passagiers moet worden medegedeeld, dat als de bus rijdt en zij op hun stoel zitten, zij van de autogordels en/of kinderzitjes gebruik moeten maken. Deze mededeling wordt gedaan door
- a. de bestuurder, de conducteur, de reis of groepsleider
 - b. door een filmpje op de tv of een bandje op de radio van de bus
 - c. door een sticker met tekst of een plaatje.
-
- 59a.3 Passagiers van touringcars en bussen van het stads- en streekvervoer waarin het is toegestaan om tijdens het rijden te staan, behoeven binnen de bebouwde kom geen beveiligingsmiddel te gebruiken.
- 59a.4 De bestuurder is strafbaar als kinderen beneden de twaalf jaar niet op de voorgeschreven manier worden vervoerd.
- 59a.5 Het eerste lid geldt niet voor een passagier die gebruikmaakt van een ligplaats van een autobus. Die ligplaats moet onderdeel uitmaken van de bus of aan de vloer van de bus zijn vastgemaakt.
- 59b.1 Als achterin een personen- of bestelauto onvoldoende plaats is voor 3 kinderzitjes, dan mag, nadat eerst twee kinderen van een kinderzitje gebruikmaken, een 3de kind dat ouder is dan 3 jaar en korter is dan 1,35 m gebruikmaken van een autogordel, waarbij zo nodig een gordelgeleider wordt gebruikt. De werking van de van de autogordel mag niet nadelig worden beïnvloed.
- 59b.2 Personen- en bestelauto's mogen in incidentele gevallen en voor korte ritten achterin kinderen van 3 jaar en ouder die korter zijn dan 1,35 m op een gewone zitplaats meenemen. Dit geldt niet voor de eigen kinderen van de bestuurder of de eigen kinderen van de eigenaar van de auto.

Samenvatting

Volwassenen en kinderen langer dan 1,35 m moeten altijd de aanwezige gordels gebruiken. Kinderen onder de 1,35 m moeten voor- én achterin altijd in een kinderzitje zitten. Uitgezonderd in bussen van het Openbaar Vervoer en taxi's. Als er geen gordels in een auto aanwezig zijn, dan mogen kinderen onder de 1,35 m nooit voorin meegenomen worden. Kinderen tot 3 jaar mogen dan niet vervoerd worden.

Toelichting

Het juiste gebruik van autogordels en kinderzitjes zorgt er voor dat er minder slachtoffers en gewonden in het verkeer vallen. Vanaf 1 januari 2006 zijn de regels voor het gebruik van gordels en zitjes strenger geworden. In de officiële tekst van de artikelen 59, 59a en 59b wordt gesproken van kinderbeveiligingsmiddelen. Hiermee worden diverse soorten beveiligingsmiddelen bedoeld, zoals baby- en kinderstoeltjes en zittingverhogers. In dit boekje wordt voor alles het woord 'kinderzitje' gebruikt. Gordels en kinderzitjes moeten aan strenge veiligheidseisen voldoen. Daarvoor worden ze gekeurd door onderzoeksinstituten van de overheid zoals TNO en TUV e.a. Als ze aan alle eisen voldoen, krijgen ze een 'goedkeurmerk' en worden dan 'door de Minister goedgekeurd' genoemd. Dit laatste geldt ook voor de in het volgende artikel genoemde helmen.

Helmen

- 60.1 Bestuurders en passagiers van bromfietsen, "open" brommobielen, motorfietsen en "open" driewielige motorvoertuigen moeten een goed passende helm dragen. ("open" is voertuig zonder gesloten carrosserie) Deze helm moet d.m.v. een sluiting op het hoofd zijn vastgemaakt. Bovendien moet de helm (door de Minister) zijn goedgekeurd voor de betrokken categorie en voorzien zijn van een goedkeuringsmerk.
- 60.2 De volgende personen hoeven geen helm op:
- a. De bestuurder en passagier van een snorfiets
 - b. De bestuurder en de achter hem zittende passagier van een brombakfiets.
 - c. De bestuurder en passagier van bepaalde soorten door de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) aangewezen type bromfietsen of motorfietsen die een veiligheidscel en ook nog veiligheidsgordels hebben en deze gebruikt worden.
 - d. De bestuurder en passagiers van een brommobiel zonder gesloten carrosserie of een driewielig motorvoertuig als de zitplaats goedgekeurde veiligheidsgordels hebben en deze gebruikt worden.
- 60.3 Als een kind van onder de 12 jaar niet op de voorgeschreven wijze (dus zonder helm op) wordt vervoerd, dan is de bestuurder strafbaar.

Samenvatting helmen. (art. 60)

In principe moeten ALLE personen (bestuurders en passagiers) op een open bromfiets, open motorfiets (2 en 3 wielen [zijspan], trike (3 wielen) en/of quat (4 wielen) een helm op. Uitgezonderd voor de helmplicht zijn: snorfiets, brombakfiets en "open" brom-/motorvoertuigen met een veiligheidscel (voorbeeld BMW C1 = scooter met dakje) die veiligheidsgordels hebben als die gebruikt worden.

Gebruik van mobiele telefoons

61a Iemand die een motorvoertuig, een bromfiets, een snorfiets of een gehandicaptenvoertuig met een (*elektro*)motor bestuurt, mag tijdens het rijden geen mobiele telefoon vasthouden. Onder mobiele telefoon wordt elk apparaat bedoeld dat bestemd is voor gebruik van mobiele openbare telecommunicatiediensten.

Vervoer van personen in of op aanhangwagens en in laadruimten

61b 1. het is verboden personen te vervoeren in de open en gesloten laadruimte van auto's en in of op aanhangwagens achter auto's of bromfietsen.

61b 2. het eerste lid geldt niet voor:

- a. het vervoer van personen in de laadruimte van een ambulance (ziekenauto) of een dierenambulance of een rolstoelbus (staat op het kentekenbewijs);
- b. het vervoer van personen in de laadruimte van politie- en brandweerauto's en van andere door de Minister aangewezen hulpverleningsdiensten;
- c. het vervoer van een persoon op de bestuurderszitplaats van een auto of op een bromfiets op meer dan twee wielen die door een andere auto of een andere bromfiets op meer dan twee wielen wordt gesleept en op het vervoer van passagiers in de gesleepte auto of bromfiets op meer dan twee wielen, als voor die passagier geen zitplaats in het trekkende voertuig beschikbaar is;
- d. het geval het vervoer van personen in de laadruimte plaatsvindt ter gelegenheid van een evenement of optocht waarvoor door de gemeente een vergunning is afgegeven.
- e. passagiers van een met vergunning rijdend wegtreintje dat maximaal 45 km/u kan rijden met één of meerdere aanhangwagens.

VERKEERSTEKENS

Algemene bepalingen

- 62 Weggebruikers moeten gevolg geven aan de verkeerstekens die een gebod of verbod inhouden (*borden en tekens op het wegdek*).
- 63 Als een verkeersteken onverenigbaar (*in tegenspraak*) is met een verkeersregel, gaat het verkeersteken boven de verkeersregel.
- 63a Als tijdelijke verkeerstekens op het wegdek (*oranje*) niet hetzelfde zijn als de oorspronkelijke tekens (*wit*), dan gelden de tijdelijke (*oranje*) tekens.
- 63b Verkeerstekens die een maximumsnelheid aangeven, gaan nooit boven de algemeen vastgestelde maximum snelheden voor bromfietsen, snorfietsen, brommobielen, gehandicaptenvoertuigen, vrachtauto's, autobussen, motorvoertuigen met een aanhangwagen, tractoren en zelfrijdende werktuigen.
Tijdens een oliecrisis mag na een beslissing van de Minister niet harder dan 90 km/u gereden worden. In een erf mag nooit sneller dan stapvoets (*max. 15 km/u*) worden gereden (*dit zijn de art. 20-b, 21-b, 22, 22a, 45 en 86a*)
64. (*In werking zijnde*) Verkeerslichten gaan boven de verkeerstekens die de voorrang regelen.

Verkeersborden

- 64a Verkeersborden mogen op een elektronisch bord worden gezet (*en betekenen dan hetzelfde als het 'gewone' bord*)
- 65.1 Als een weg is verdeeld in rijstroken, kan de toepassing van een verkeersteken worden beperkt tot één of meer rijstroken.
- 65.2 De verkeersborden E1 (*parkeerverbod*), E2 (*verbod stil te staan*) en E3 (*verbod fietsen en bromfietsen te plaatsen*) gelden alleen aan de zijde van de weg waar dit bord is geplaatst (*gehandicapten: i.v.m. bord E1, zie art. 85*)
- 65.3 Op plaatsen die daarvoor bestemd zijn, is het parkeren van voertuigen of het plaatsen van (brom)fietsen wel toegestaan.

Opmerking:

Op aangegeven en/of aangeduide parkeerplaatsen en/of- stroken gelden de borden E1, E2 en E3 dus niet.

- 66.1 Als boven een bord het woord "zone" is aangebracht en er staat ook de naam van het gebied (*bijv. "Centrum" of "Binnen de grachten"*) dan geldt het verkeersbord in het hele gebied.

- 66.2 Als boven een bord het woord “zone” is aangebracht, dan geldt het verkeersbord in het hele gebied tot aan het “einde zone” bord.
- 66.3 Ook bij een parkeerschijfzone kan het gebied waar het bord geldt met een naam worden aangegeven of ophouden met een “eindebord”.
- 67.1 Onder verkeersborden kunnen onderborden geplaatst worden met
- een nadere uitleg van het bord
 - indien op dit onderbord alleen symbolen voorkomen, dan geldt dit bord alleen voor de bedoelde weggebruikers
 - indien op dit onderbord staat “uitgezonderd” gevolgd door een symbool, dan geldt dit bord NIET voor bedoelde weggebruikers.
- 67.2 Indien op onderborden teksten en/of symbolen staan vermeld, dan moeten weggebruikers de “bedoeling” van dat onderbord opvolgen.
- 67.3 De afbeeldingen op de onderborden hebben dezelfde betekenis als de afbeeldingen op de (*normale*) verkeersborden.

Verkeerslichten

- 68.1 Bij driekleurige verkeerslichten, betekent:
a. groen licht:	Doorgaan.
b. geel licht:	Stop.
Bestuurders die het licht zo dicht genaderd zijn,
dat stoppen eigenlijk niet meer kan:	Doorgaan.
c. rood licht:	Stop.
- 68.2 Als in een driekleurig verkeerslicht een verlichte pijl zichtbaar is, dan geldt het licht alleen voor de door de pijl aangegeven richting. Dit geldt ook als er een eenkleurig verkeerslicht, met pijl, is toegevoegd. (*In principe is dit alleen een groene pijl*).
- 68.3 Als in een verkeerslicht de afbeelding van een fiets zichtbaar is, dan geldt dit licht voor fietsers, bromfietsers op een fiets/bromfietspad en bestuurders van een gehandicaptenvoertuig.
- 68.4 Bestuurders van een militaire kolonne mogen (*alleen*) als zij bij groen licht begonnen zijn met passeren, door blijven rijden, ook al wordt het verkeerslicht geel of rood.
- 68.5 Als onder of bij een driekleurig verkeerslicht een bord of lamp is geplaatst met de tekst: “Rechtsaf voor (brom)fietsen vrij”, dan gelden het gele of rode licht niet voor fietsers, bromfietsers en bestuurders van een gehandicaptenvoertuig, als zij rechtsaf slaan.

- 68.6 Als de (brom)fietsers of bestuurders van een gehandicaptenvoertuig rechtsaf door geel of rood rijden (*mag alleen in geval als bedoeld in art. 68.5*), dan moeten zij het overige verkeer voor laten gaan.
- 68.7 Op eenrichtingswegen met meerdere rijstroken in dezelfde richting kan een verkeerslicht gelden voor één van die rijstroken (*bv. toeritten op autosnelwegen*) Het verkeerslicht heeft dan alleen betrekking op de aangeduide rijstrook. (*Er is dan een naar beneden wijzende pijl onder het verkeerslicht bevestigd*).
- 69.1 Bij tweekleurige verkeerslichten, betekent:
a. geel licht:	Stop.
Bestuurders die het licht zo dicht genaderd zijn,
dat stoppen eigenlijk niet meer kan:	Doorgaan.
b. rood licht:	Stop.
- 69.2 Voor art. 69 (*tweekleurig verkeerslicht*) zijn ook de art. 68.2 t/m 68.7 van toepassing.

Opmerking:

*Voor een tweekleurig verkeerslicht geldt hetzelfde als een driekleurig verkeerslicht
Alleen de groene lamp ontbreekt.*

- 70.1 Bij tram/buslichten (negenoo) betekent:
a. wit licht of wit knipperlicht:	Doorgaan.
b. geel licht:	Stop. Bestuurders die het licht zo dicht genaderd zijn, dat stoppen
eigenlijk niet meer kan: Doorgaan.
c. rood licht:	Stop.
- 70.2 Het witte licht en witte knipperlicht gelden alleen voor de aangegeven richting.
- 70.3 De tram/buslichten gelden alleen voor de bestuurders van een tram/lijnbus, die de richting volgen waarop het licht betrekking heeft.
- 70.4 De tram/buslichten gelden ook voor de bestuurders van andere voertuigen die op de busbaan of busstrook rijden waarvoor het licht geldt.
71. Bij overweglichten betekent:
a. wit knipperlicht:	Er nadert geen trein.
b. rood knipperlicht:	Stop.
- 72 Bij bruglichten betekent rood licht of rood knipperlicht: Stop.

73. Bij rijstrooklichten betekent:
- groene pijl of bord A3: de rijstrook mag worden gebruikt. (maximumsnelheid)
 - rood kruis: de rijstrook mag niet worden gebruikt.
 - witte pijl: waarschuwing rood kruis.
 - het woord "BUS": de rijstrook mag alleen door bestuurders van een lijnbus of een bus gebruikt worden.
 - het woord "LIJNBUS": de rijstrook mag alleen door de bestuurder van een lijnbus gebruikt worden.
- 74.1 Bij voetgangerslichten betekent:
- groen licht: voetgangers mogen oversteken.
 - groen knipperend licht: voetgangers mogen oversteken. Het rode licht verschijnt snel.
 - rood licht: voetgangers mogen niet meer beginnen met oversteken.
Voetgangers die reeds oversteken moeten zo snel mogelijk doorlopen.
- 74.2 Als het rode licht vervangen is door een geel knipperlicht als bedoeld in art. 75 (*gevaarlijk punt; voorzichtig zijn*), dan mogen voetgangers op eigen risico oversteken. Zij moeten het overige verkeer wel voorlaten gaan. Ook bij afslaand verkeer (*art. 18.1*) of bij een zebra (*art. 49.2*)
- 75 Geel knipperlicht betekent: Gevaarlijk punt; voorzichtigheid geboden.

Verkeerstekens op het wegdek

- 76.1 Een doorgetrokken streep die zich niet langs de rand van de rijbaanverharding bevindt, mag niet worden overschreden. Als de streep is aangebracht tussen rijstroken met verkeer in beide richtingen dan mogen bestuurders zich niet links van de streep bevinden.
- 76.2 Het eerste lid is niet van toepassing:
- als de streep wordt overschreden om een naast de gevolgde rijstrook gelegen vluchthaven, vluchtstrook of spitsstrook te bereiken of te verlaten;
 - als aan de zijde vanwaar men de streep overschrijdt een onderbroken streep is aangebracht;
 - op bestuurders die een fietsstrook mogen gebruiken, als er tussen de fietsstrook en de ernaast gelegen rijstrook een doorgetrokken streep is aangebracht.
(*bv. Fietsers mogen een fietsstrook uit om andere fietsers in te halen*)
- 77.1 Bestuurders mogen verdrijvingsvlakken (*schuine strepen op wegdek*) en puntstukken niet gebruiken.
- 77.2 Het eerste lid geldt niet als bestuurders op een spitsstrook rijden bij een splitsing of samenvoeging van wegen, rijstroken of rijbanen.

- 77.3 Het eerste lid geldt niet voor bestuurders die een busbaan of busstrook mogen volgen, bij de splitsing of samenvoeging van wegen, rijstroken of rijbanen.
- 78.1 Bestuurders die de rijbaan volgen zijn verplicht op een kruispunt de richting te volgen die de voorsorteerstrook waarop zij zich bevinden aangeeft.
Een in een voorsorteerstrook gelegen fietsstrook maakt deel uit van deze voorsorteerstrook.
- 78.2 Bestuurders die de doorgaande rijbaan verlaten en daartoe een uitrijstrook volgen, zijn ter hoogte van de daarin aangebrachte pijlen verplicht om de richting te volgen die de uitrijstrook waarop zij zich bevinden, aangeeft.
- 79 Als bestuurders volgens de regels van het RVV 1990 ergens moeten stoppen, dan moeten zij dat doen vóór de stopstreep die voor hen bestemd is.
- 80 Haaientanden betekenen:
Bestuurders moeten voorrang verlenen aan bestuurders op de kruisende weg.
- 81 Busbanen en busstroken met het woord “BUS” mogen alleen gebruikt worden door bestuurders van een lijnbus of een andere autobus of een tram.
Busbanen en busstroken met het woord “LIJNBUS” mogen alleen gebruikt worden door bestuurders van een lijnbus of een tram.

AANWIJZINGEN

Verplichtingen weggebruikers

- 82.1 Aanwijzingen - mondeling of door gebaren - moeten worden opgevolgd als zij worden gegeven door:
- daartoe bevoegde en als zodanig kenbare ambtenaren (Politie/Marechaussee);
 - militairen van de Koninklijke Marechaussee voor zover zij niet onder a vallen;
 - daartoe bevoegde en als zodanig kenbare verkeersregelaars
(ook verkeersbrigadiers);
 - leerling verkeersregelaars tijdens de les of tijdens het examen.
Deze leerlingen moeten wel als verkeerregelaar herkenbaar zijn.
- 82.2 Als de aanwijzingen door gebaren worden gegeven, moeten dit zoveel mogelijk de gebaren zijn van bijlage 2 (zie achterin dit boekje). Dit zijn de tekens (aanwijzingen 1 t/m 7 Bijlage 2) van een verkeersregelaar.
- 82.3 Aanwijzingen om te stoppen, gegeven door bevoegde en herkenbare verkeersbrigadiers, moeten opgevolgd worden door alle bestuurders. (zie achterin dit boekje [aanwijzing 8] bijlage 2).

- 82.4 Weggebruikers moeten stoppen als de begeleider van een railvoertuig (*trein of tram*) een stopteken geeft met een stopbord (F10), een rode vlag of een rode lamp.
- 82a Weggebruikers zijn verplicht de aanwijzingen van de politie, inspecteurs van Rijkswaterstaat of transportbegeleiders op te volgen die door middel van verlichte transparanten op hun voertuigen worden gegeven.
83. Weggebruikers moeten stoppen voor een stopteken, dat gegeven wordt met:
a. een rode lamp,
b. een stopbord (transparant) op of aan een politievoertuig (*de woorden “stop” of “stop politie” tegen een donkere achtergrond*).
84. Aanwijzingen gaan boven (*voor*) verkeerstekens en verkeersregels.

BIJZONDEREBEPALINGEN

Uitzonderingen voor gehandicapten

- 85.1 Voor de bestuurders van motorvoertuigen op meer dan twee wielen met daarin een geldige en behoorlijk leesbare gehandicaptenparkeerkaart geldt het volgende artikel niet:
- artikel 25 (parkeerschijfzone), en
als niet langer dan 3 uur wordt geparkeerd gelden ook niet de artikelen:
- 24, 1e lid onderdeel e: onderbroken gele streep;
- 46: alleen parkeren in een P-vak in een erf;
- 62 i.v.m. bord E1: parkeerverbodsbord.
- 85.2 Voor bestuurders van een gehandicaptenvoertuig geldt niet:
- artikel 25 (parkeerschijfzone), en
als niet langer dan 3 uur wordt geparkeerd gelden ook niet de artikelen:
- 24, 1e lid onderdeel e: gele onderbroken streep
- 62 i.v.m. bord E1: parkeerverbodsbord.
- 85.3 Het 1e en 2e lid zijn uitsluitend van toepassing, indien het parkeren rechtstreeks verband houdt met het vervoer van een gehandicapte.
- 85.4 In de gevallen waarin niet langer dan 3 uur geparkeerd mag worden moet in het motorvoertuig duidelijk zichtbaar een parkeerschijf zijn aangebracht. Op deze parkeerschijf moet het tijdstip aangegeven zijn wanneer met parkeren is begonnen.
- 86 De in een ministeriële regeling aangewezen gehandicaptenparkeerkaarten, die in het buitenland zijn afgegeven, zijn ook in Nederland geldig.

N.B. *Het betalen bij betaald parkeren voor gehandicapten(voertuigen) verschilt per gemeente. Plaatselijk zult u zich hierover moeten (laten) informeren bij de gemeente, afdeling “Parkeerbeheer”.*

86a.1 Als de olieaanvoer is verstoord, kan de minister van Verkeer en Waterstaat op auto(snel)wegen een maximale snelheid van 90 km/u instellen

86a.2 Het eerste lid geldt niet voor vrachtauto's, motorvoertuigen met een aanhangwagen of autobussen, behalve T100-bussen.

86a.3 De Minister stelt deze regeling vast samen met de Ministers van Justitie en Economische Zaken.

86a.4 De regeling geldt maximaal 4 maanden.

86b Het is verboden harder te rijden dan in het vorige artikel is vastgesteld.

Milieuzones

86c.1 Definities (niet allemaal of helemaal volledig opgenomen)

- a. datum eerste toelating tot het verkeer: datum in het Kentekenregister van de RDW of op het kentekenbewijs;
- b. dieselmotor: ontsteking door compressie
- c. roetfilter: zie Regeling typegoedkeuring roetfilters
- d, e, f, g en h: diverse EG richtlijnen of Euronormen.

86c.2 Regelt de inwerkingtreding van artikel 86d.

86d Regelt de verschillende tijdstippen en normen waaraan vrachtauto's, bestelauto's en personenauto's in milieuzones moeten voldoen.

Ontheffingen en vrijstellingen

87 Door het bevoegd gezag kan ontheffing worden verleend van de artikelen 3, eerste lid, 4, 5, eerste en tweede lid, 6, eerste, tweede en derde lid, 8, 10, 23, eerste lid, 24, 25, 26, 42, 43, 46, 53, 61b, alsmede artikel 62 voor zover het betreft de verkeerstekens C1, C2, C4, C6 tot en met C21, C22a, D2, D4 tot en met D7, E1 tot en met E3, F7 en de verkeerstekens genoemd in de artikelen 73, 76, 77, 78, 81 en 98.

88 Regeling ontheffing van het gebruik van autogordels en kinderzitjes. Alleen voor extreme gevallen kan ontheffing worden aangevraagd bij het CBR te Rijswijk (Z-H).

89, 90 Vervallen.

91. Bestuurders van een voorrangvoertuig hoeven zich niet aan de verkeersregels en verkeerstekens te houden als hun werk dit noodzakelijk maakt.

Opmerking:

BESCHIKKING VAN DE MINISTER

Bestuurders van politievoertuigen, al dan niet herkenbaar (herkenbaar = zwaailicht/strepen, onherkenbaar = recherche) mogen (ook zonder zwaailicht en sirene) als dat nodig is voor een goede uitoefening van de werkzaamheden van de regels uit het RVV 1990 afwijken.

Strafbepaling

- 92.1 Overtreding van de artikelen 3 t/m 12, 14 t/m 27, 30, 1ste lid, 31 t/m 43, 45, 46, 49 t/m 61b, 62, m.u.v. bord C22 van bijlage I, 68, zesde lid, 74, tweede lid, 82, 83 en 86b is een strafbaar feit.
- 92.2 Bij de veroordeling van de bestuurder van een motorvoertuig, een bromfietser of een snorfietser wegens overtreding als bedoeld in het eerste lid kan hem de bevoegdheid om motorvoertuigen, bromfietsen en snorfietsen voor ten hoogste twee jaren worden onttrokken.

93, 94 Vervallen.

Overgangsbepalingen

Art. 95, 96, 97, 98.

Art. 99 t/m 119: vervallen.

Inwerkingtreding

120 Dit besluit is op 1 november 1991 in werking getreden.

Citeertitel

121 Dit besluit kan worden aangehaald als "Reglement Verkeersregels en verkeerstekens 1990" of als "RVV 1990".

Toelichting op art. 19 (Maximumsnelheid)

Artikel 19 geeft aan dat men altijd moet kunnen stoppen binnen de afstand waarover de weg vrij is en dat men de weg kan overzien. Dit houdt in dat, daar waar een maximum snelheid geldt, deze snelheid vaak niet gereden mag worden. De snelheid moet aangepast worden aan de wegsituatie en/of weersgesteldheid. (bv. *onoverzichtelijke kruisingen en/of regen of mist*).

Voorbeeld:

- Binnen de bebouwde kom is een snelheid van 50 km/u te hard als men verkeer van rechts voorrang moet verlenen.
- Bij mist (zicht bv. 50 m) is op een auto(snel)weg 100 of 120 km/u veel te hard. In dit geval is de max. snelheid ± 70 km/u. U heeft bij deze snelheid bijna 50 m nodig om tot stilstand te komen.

Dit artikel verbiedt ook het z.g. (bumper)kleven, immers men moet kunnen stoppen binnen... enz. Als men te dicht achter een voorganger rijdt, is men niet in staat om te stoppen binnen de vrije afstand die men heeft tot die voorganger. Om deze reden is bij een "kop-staart" aanrijding de achterop rijder in principe altijd de schuldige aan de aanrijding. Hij/zij heeft immers niet voldoende afstand gehouden, waardoor hij/zij niet in staat was om te stoppen, binnen de afstand waarover de weg vrij was.

Opbouw van stopafstand/remweg

Hiernaast moet men ook rekening houden met de stopafstand van een voertuig. Deze neemt onevenredig toe bij het verhogen van de snelheid (zie tabel).

Een stopafstand is opgebouwd uit de reactietijd (van bestuurder) en de remweg (van voertuig). De reactietijd van een gemiddelde bestuurder bedraagt ± 1 seconde. D.w.z. tussen het "zien" dat u moet remmen en het "beginnen" met remmen zit een tijdsverschil van 1 seconde. De remweg verschilt per (soort) voertuig en toestand van de weg.

De stopafstand in meters wordt bepaald door de afgelegde weg in de reactietijd + de lengte van de remweg. Kortom:

REACTIETIJD + REMWEG = STOPAFSTAND

Daarnaast neemt de remweg in kwadraat toe.

D.w.z.: $2x$ de snelheid = $4x$ de remweg

Voorbeeld: (personenauto met goede remmen)

50 km/u = 12 meter remweg

100 km/u = 48 meter remweg

Omgekeerd hetzelfde:

Halvering van snelheid = remweg gedeeld door 4

50 km/u = 12 meter remweg

25 km/u = 3 meter remweg !

DIT IS DE BELANGRIJKSTE REDEN OM IN WOONWIJKEN EEN MAXIMUM SNELHEID VAN 30 km/h IN TE STELLEN.

Tabel voor personenauto met goede remmen (remvertraging 8 m/s²)

Afstand in meters (afgerond)

SNELHEID	REACTIETIJD	+ REMWEG	= STOPAFSTAND
25 km/u	7	3	10 m
30 km/u	8,5	4,5	13 m
50 km/u	14	12	26 m
60 km/u	17	17	34 m
70 km/u	19	23	43 m
80 km/u	22	31	53 m
90 km/u	25	39	64 m
100 km/u	28	48	76 m
120 km/u	33,5	69	103 m
140 km/u	39	94	133 m
160 km/u	44,5	123,5	168 m
180 km/u	50	156	206 m
200 km/u	55	192	248 m

U ziet dat bij verdubbeling van de snelheid de afgelegde weg bij “reactietijd” gewoon verdubbelt, maar dat de “remweg” viermaal zo lang geworden is.

HOUD DUS ALTIJD VOLDOENDE AFSTAND

Vervoer van lange (uitstekende) lading. (art. 5.18.12 en 5.18.13 RV)

Onderstaande geldt NIET voor samenstellen van voertuigen, zijnde kermis- of circusvoertuigen.

Lengte markering (bord 42 x 42 cm = rood/wit gestreept) is VERPLICHT in alle gevallen indien de lading méér dan 1 meter uitsteekt!

Gewone (deelbare) lading: (op alle voertuigen)

Voorzijde: Niet uitsteken.

Achterzijde: Maximaal 1 meter uitsteken.

In lengte ondeelbare lading: (personenauto + bedrijfsauto < 3500 KG)

Voorzijde: Maximaal 1 meter uitsteken.

Achterzijde: Maximaal 1 meter uitsteken.

In lengte ondeelbare lading: (bedrijfsauto > 3500KG)

Voorzijde: Maximaal 4.30 meter vanaf hart voorste as.

Achterzijde: Maximaal 0,5 x de lengte van het voertuig, met een maximum van 5 meter achter het hart van de achterste as.

In lengte ondeelbare lading op een aanhangwagen:

Voorzijde: Niet uitsteken. (uitgezonderd opleggers)

Achterzijde: Maximaal 0,5 x de lengte van het voertuig, met een maximum van 5 meter achter het hart van de achterste as.

Opmerkingen:

Bij oplegger: idem, maar lengte oplegger is hart koppeling tot achterzijde.

Lengte van het voertuig is de lengte zoals op het kentekenbewijs vermeld, dan wel door meting vastgesteld.

REGIONALE ORGANEN VOOR DE VERKEERSVEILIGHEID

Verkeer en Vervoerberaad Groningen

Postbus 610
9700 AP Groningen
www.provinciegroningen.nl

Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Friesland

Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
www.rof.frl

Verkeer en Vervoerberaad Drenthe

Werkgroep Verkeersveiligheid
Postbus 122
9400 AC Assen
www.veiligbereikbaarndrenthe.nl

Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Oost-Nederland (Overijssel-Gelderland)

Postbus 10078
8000 GB Zwolle
www.rovoostnederland.nl

Provincie Utrecht

Postbus 80300
3508 TH Utrecht
www.provincie-utrecht.nl

Provincie Noord-Holland

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
www.noord-holland.nl

Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland

Postbus 90602
2509 LP Den Haag
www.rovzh.nl

Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Zeeland

Postbus 6001
4330 LA Middelburg
www.rovz.nl

Provincie Noord-Brabant

Team Verkeersveiligheid
Postbus 90151
5216 TV 's Hertogenbosch
www.brabant.nl

Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg

Postbus 5700
6202 MA Maastricht
www.rovl.nl

Vervoerberaad Flevoland

Werkgroep Verkeersveiligheid en Infrastructuur
Postbus 55
8200 AB Lelystad
www.flevoland.nl

Stadsregio Amsterdam

Postbus 626
1000 AP Amsterdam
www.stadsregioamsterdam.nl
www.verkeersveiligheidspunt.nl

Bijlage I

Verkeersborden

Noot

Ingeval de in deze bijlage opgenomen borden op een elektronisch signaleringsbord worden weergegeven kan het zwarte symbool in wit worden uitgevoerd en het witte veld in zwart.

Hoofdstuk A.

Snelheid

A 1

Maximumsnelheid

A 2

Einde maximumsnelheid

A 3

Maximumsnelheid op een elektronisch signaleringsbord

A 4

Adviessnelheid

A 5

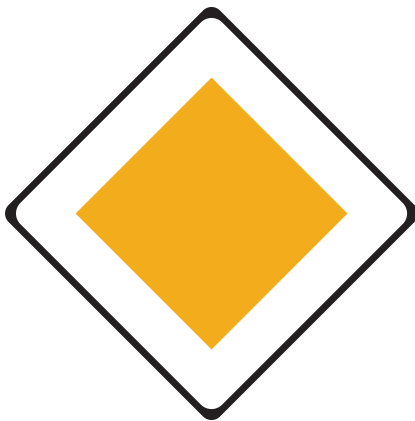

Einde adviessnelheid

Hoofdstuk B.

Voorrang

B 1

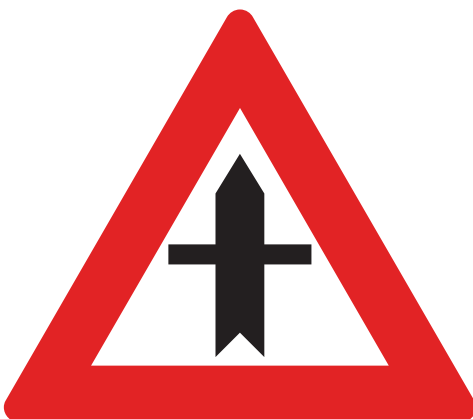
Voorrangsweg

B 2

Einde voorrangsweg

B 3

Voorrangskruispunt

B 4

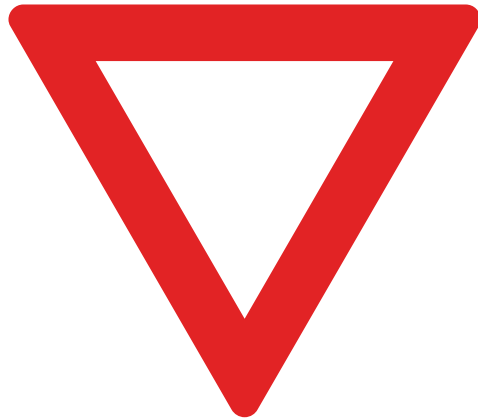
Voorrangskruispunt
Zijweg links

B 5

Vorrangskruispunt
Zijweg rechts

B 6

Verleen voorrang aan bestuurders
op de kruisende weg

B 7

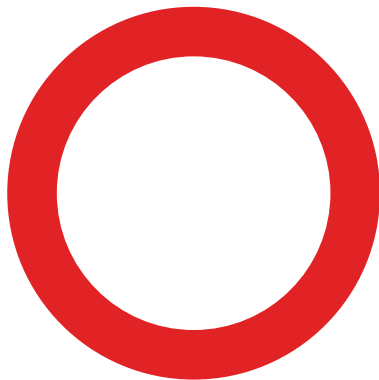

Stop; verleen voorrang aan bestuurders op de kruisende weg

Hoofdstuk C.

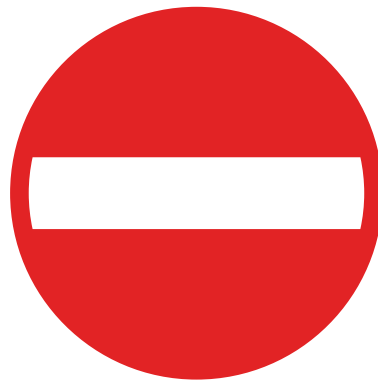
Geslotenverklaring

C 1

Gesloten in beide richtingen voor voertuigen,
ruiters en geleiders van rij- of trekdieren of vee

C 2

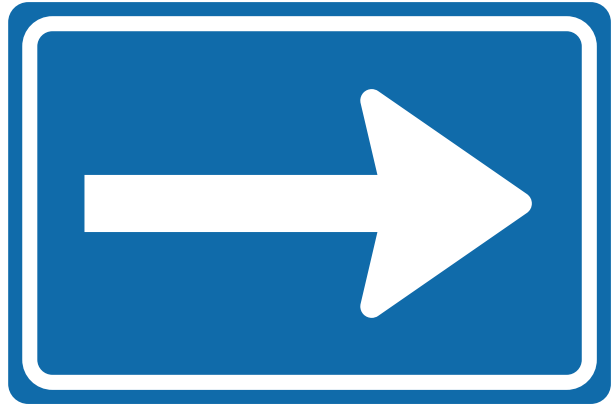
Eenrichtingsweg, in deze richting gesloten voor
voertuigen, ruiters en geleiders van rij- of trek-
dieren of vee

C 3

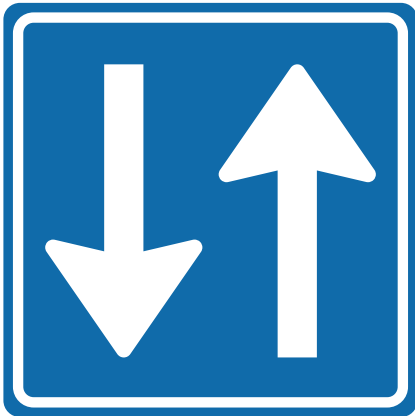
Eenrichtingsweg

C 4

Eenrichtingsweg

C 5

Inrijden toegestaan

C 6

Gesloten voor motorvoertuigen op meer dan twee wielen

C 7

Gesloten voor vrachtauto's

C 7a

Gesloten voor autobussen

C 7b

Gesloten voor autobussen en vrachtauto's

C 8

Gesloten voor motorvoertuigen die niet sneller kunnen of mogen rijden dan 25 km/u

C 9

Gesloten voor ruiters, vee, wagens, motorvoertuigen die niet sneller kunnen of mogen rijden dan 25 km/u en brommobielen alsmede fietsen, bromfietsen en gehandicaptvoertuigen

C 10

Gesloten voor motorvoertuigen met aanhangwagen

C 11

Gesloten voor motorfietsen

C 12

Gesloten voor alle motorvoertuigen

C 13

Gesloten voor bromfietsen, snorfietsen en gehandicaptenvoertuigen met in werking zijnde motor

C 14

Gesloten voor fietsen en voor gehandicaptenvoertuigen zonder motor

C 15

Gesloten voor fietsen, bromfietsen en gehandicaptenvoertuigen

C 16

Gesloten voor voetgangers

C 17

Gesloten voor voertuigen en samenstellen van voertuigen die, met inbegrip van de lading, langer zijn dan op het bord is aangegeven

C 18

Gesloten voor voertuigen die, met inbegrip van de lading, breder zijn dan op het bord is aangegeven

C 19

Gesloten voor voertuigen die, met inbegrip van de lading, hoger zijn dan op het bord is aangegeven

C 20

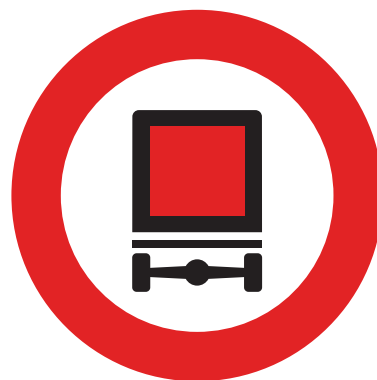
Gesloten voor voertuigen waarvan de aslast hoger is dan op het bord is aangegeven

C 21

Gesloten voor voertuigen en samenstellen van voertuigen, waarvan de totaal massa hoger is dan op het bord is aangegeven

C 22

Gesloten voor voertuigen met bepaalde gevaarlijke stoffen

C 22a

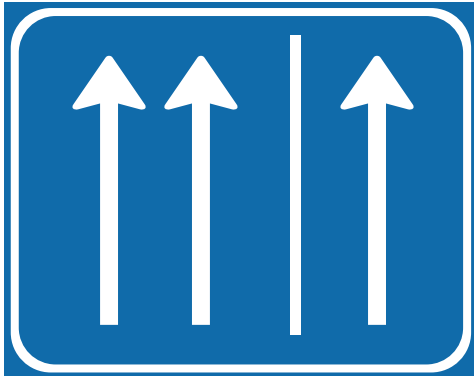
Gesloten voor vrachtauto's die niet voldoen aan de eisen, genoemd in artikel 86d

C 22b

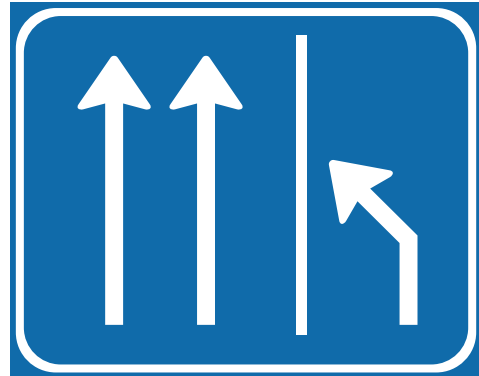
Einde geslotenverklaring voor vrachtauto's die niet voldoen aan de eisen, genoemd in artikel 86d

C 23-01

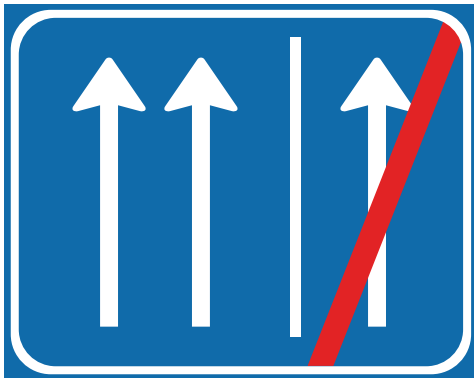
Spitsstrook open

C 23-02

Spitsstrook vrijmaken

C 23-03

Einde spitsstrook

Hoofdstuk D. Rijrichting

D 1

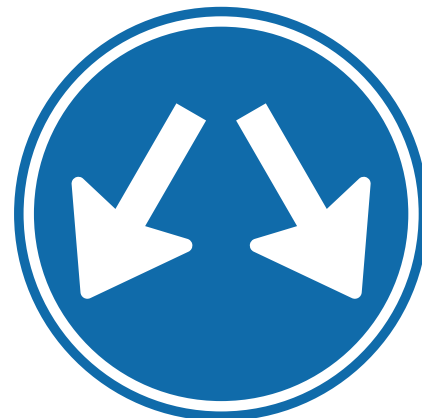
Rotonde; verplichte rijrichting

D 2

Gebod voor alle bestuurders het bord voorbij te gaan aan de zijde die de pijl aangeeft

D 3

Bord mag aan beide zijden worden voorbijgegaan

D 4

Gebod tot het volgen van de rijrichting die op het bord is aangegeven

D 5

Gebod tot het volgen van de rijrichting die op het bord is aangegeven

D 6

Gebod tot het volgen van één van de rijrichtingen die op het bord zijn aangegeven

D 7

Hoofdstuk E.

Parkeren en stilstaan

E 1

Parkeerverbod

E 2

Verbod stil te staan

E 3

Verbod fietsen en bromfietsen te plaatsen

E 4

Parkeergelegenheid

E 5

Taxistandplaats

E 6

Gehandicaptenparkeerplaats

E 7

Gelegenheid bestemd voor het onmiddellijk laden en lossen van goederen

E 8

Parkeergelegenheid alleen bestemd voor de voertuigcategorie of groep voertuigen die op het bord is aangegeven

E 9

Parkeergelegenheid alleen bestemd voor vergunninghouders

E 10

Parkeerschijf-zone

E 11

Einde parkeerschijf-zone

E 12

Parkeergelegenheid ten behoeve van overstappers op het openbaar vervoer

E 13

Parkeergelegenheid ten behoeve van carpoolers

F 1

Verbod voor motorvoertuigen om elkaar onderling in te halen

F 2

Einde verbod voor motorvoertuigen om elkaar onderling in te halen

F 3

Verbod voor vrachtauto's om motorvoertuigen in te halen

F 4

Einde verbod voor vrachtauto's om motorvoertuigen in te halen

F 5

Verbod voor bestuurders door te gaan bij nadering van verkeer uit tegengestelde richting

F 6

Bestuurders uit tegengestelde richting moeten verkeer dat van deze richting nadert voor laten gaan

F 7

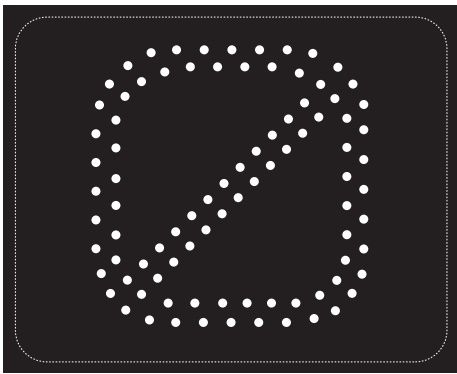
Keerverbod

F 8

Einde van alle door verkeersborden aangegeven verboden

F 9

Einde van alle op een elektronisch signaleringsbord aangegeven verboden

F 10

Stop. In het bord kan worden aangegeven door wie of waarom het bord wordt toegepast

F 11

Verplicht gebruik passeerstrook (rijstrook om ingehaald te kunnen worden), uitsluitend bestemd voor motorvoertuigen die niet sneller kunnen of mogen rijden dan 25 km/h

F 12

Einde verplicht gebruik passeerstrook voor motorvoertuigen die niet sneller kunnen of mogen rijden dan 25 km/h

F 13

Rijbaan of -strook uitsluitend ten behoeve van lijnbussen

F 14

Einde busbaan of -strook

F 15

Rijbaan of -strook uitsluitend ten behoeve van trams

F 16

Einde trambaan of -strook

F 17

Rijbaan of -strook uitsluitend ten behoeve van lijnbussen en trams

F 18

Einde bus- en trambaan of -strook

F 19

Rijbaan of -strook uitsluitend ten behoeve van vrachtauto's en lijnbussen

F 20

Einde rijbaan of -strook voor vrachtauto's en lijnbussen

F 21

Rijbaan of -strook uitsluitend ten behoeve van vrachtauto's

F 22

Einde rijbaan of -strook voor vrachtauto's

G 1

Autosnelweg

G 2

Einde autosnelweg

G 3

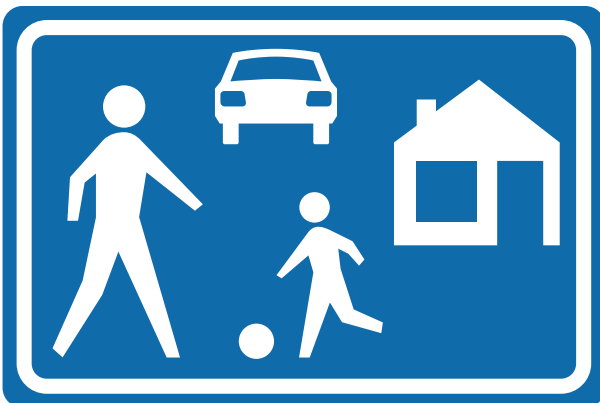
Autoweg

G 4

Einde autoweg

G 5

Erf

G 6

Einde erf

G 7

Voetpad

G 8

Einde voetpad

G 9

Ruiterpad

G 10

Einde ruiterpad

G 11

Verplicht fietspad

G 12

Einde verplicht fietspad

G 12a

Fiets/bromfietspad

G 12b

Einde fiets/bromfietspad

G 13

Onverplicht fietspad

G 14

Einde onverplicht fietspad

Hoofdstuk H.

Bebouwde kom

H 1

H 2

Bebouwde kom

Einde bebouwde kom

J 1

Slecht wegdek

J 2

Bocht naar rechts

J 3

Bocht naar links

J 4

S-bocht(en), eerst naar rechts

J 5

S-bocht(en), eerst naar links

J 6

Steile helling

J 7

Gevaarlijke daling

J 8

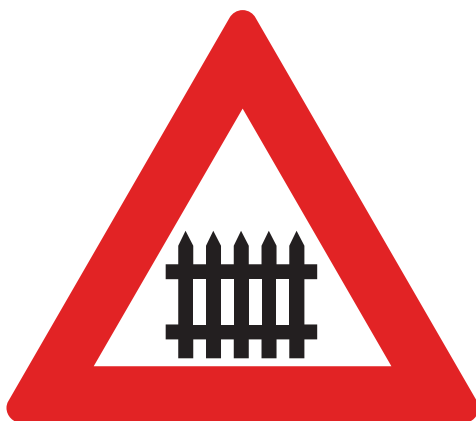
Gevaarlijk kruispunt

J 9

Rotonde

J 10

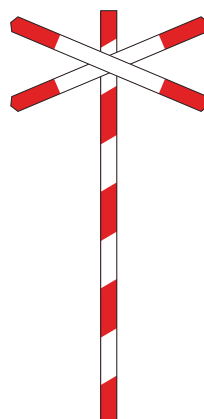
Overweg met overwegbomen

J 11

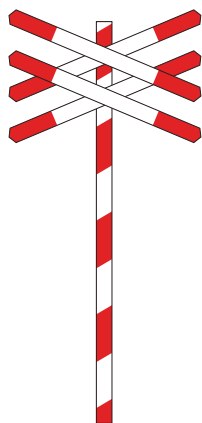
Overweg zonder overwegbomen

J 12

Overweg met enkel spoor

J 13

Overweg met twee of meer sporen

J 14

Tram(kruising)

J 15

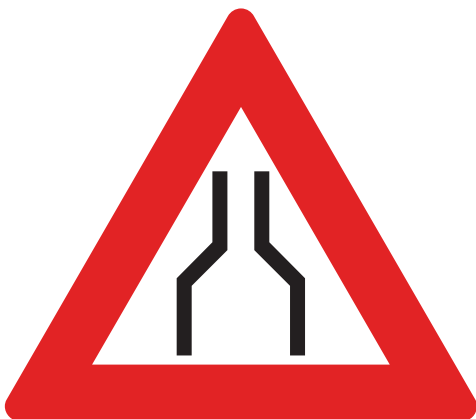
Beweegbare brug

J 16

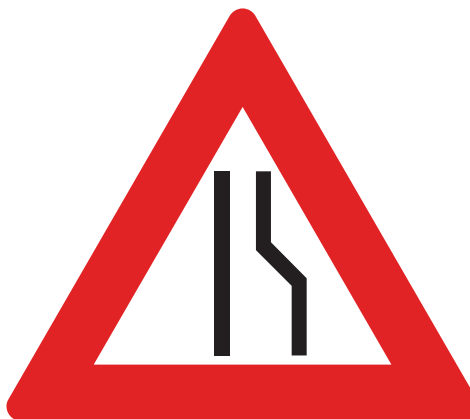
Werk in uitvoering

J 17

Rijbaanversmalling

J 18

Rijbaanversmalling rechts

J 19

Rijbaanversmalling links

J 20

Slipgevaar

J 21

Kinderen

J 22

Voetgangersoversteekplaats

J 23

Voetgangers

J 24

Fietsers en bromfietzers

J 25

Losliggende stenen

J 26

Kade of rivieroever

J 27

Groot wild

J 28

Vee

J 29

Tegenliggers

J 30

Laagvliegende vliegtuigen

J 31

Zijwind

J 32

Verkeerslichten

J 33

File

J 34

Ongeval

J 35

Slecht zicht door sneeuw, regen of mist

J 36

Ijzel of sneeuw

J 37

Gevaar (de aard van het gevaar is aangegeven op het onderbord)

J 38

Verkeersdrempel

J 39

Waarschuwing voor elektrische in- en uitschuifbare paal in de rijbaan (poller) waarmee toegankelijkheid van straten en gebieden kan worden geregeld.

K 1

Lage beslissingswegwijzer langs autosnelweg voor de doorgaande richting, met interlokale doelen en routenummer autosnelweg

K 2

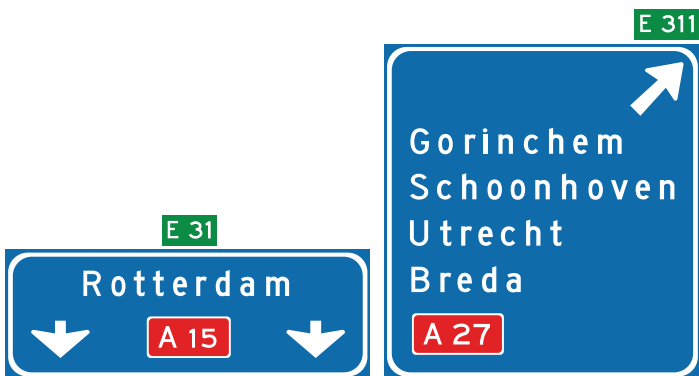

Voorwegwijzer langs autosnelweg voor de afgaande richting, met afstandaanduiding, interlokale doelen (bovenste doel = afritnaam), verwijzing naar vliegveld/luchthaven en routenummer niet-autosnelweg

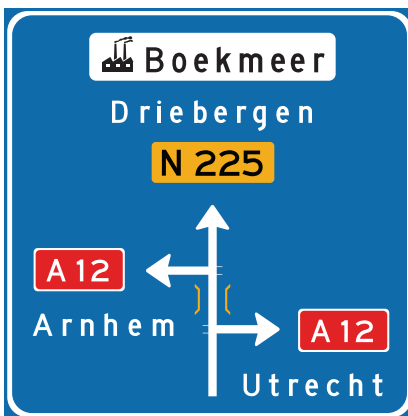
K 3

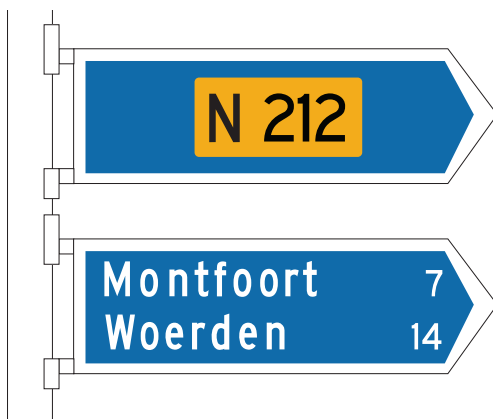
Beslissingswegwijzer langs autosnelweg voor de afgaande richting naar een verzorgingsplaats, met naam van de parkeerplaats en symbolen die de aard van de voorzieningen aangeven

K 4

Hoge beslissingswegwijzer langs autosnelweg met rijstrookpaneel voor de doorgaande richting en aftakingspaneel voor de afgaande richting, met interlokale doelen, routenummers autosnelwegen en Europese hoofdroutes

K 5

Voorwegwijzer langs niet-autosnelweg, met interlokale doelen, routenummers, viaductsymbool en aanduiding industrieterrein

K 6

Beslissingswegwijzer langs niet-autosnelweg met interlokale doelen en routennummer niet-autosnelweg

K 7

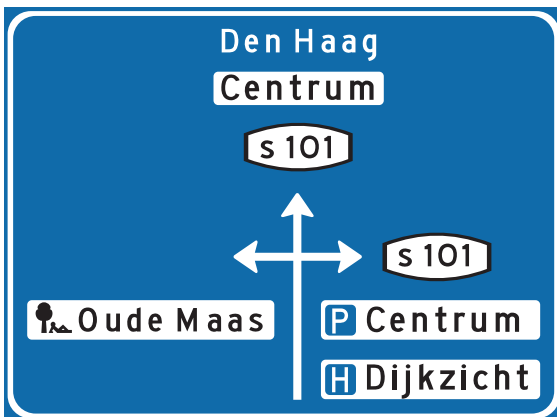
Wegwijzer voor fietsers en bromfietsers (handwijzer), met lokaal doel, interlokaal doel, stedelijk fiets-routenummer (boven), en met interlokale doelen en interlokaal fietsroutenummer (onder)

K 8

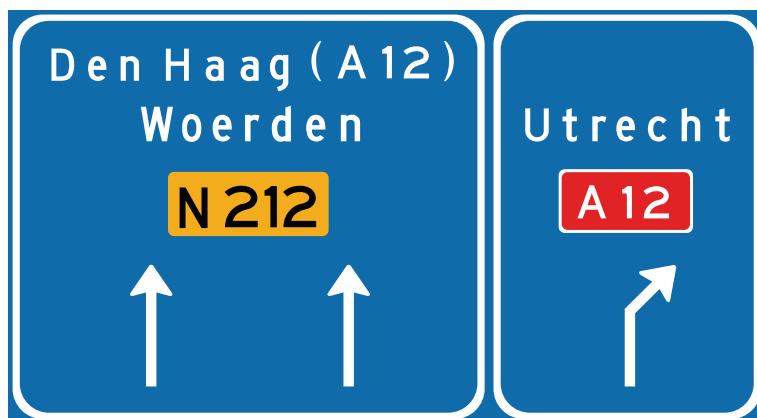
Wegwijzer voor fietsers en bromfietsers (stapelbord), met interlokale doelen en een via een alternatieve route te bereiken doel (cursief)

K 9

Omleiding. Maatregel op voorwegwijzer langs niet-autosnelweg

K 10

Voorwegwijzer binnen de bebouwde kom met interlokaal doel, lokaal doel, een dagrecreatiecentrum, objecten en stadsroutenummers

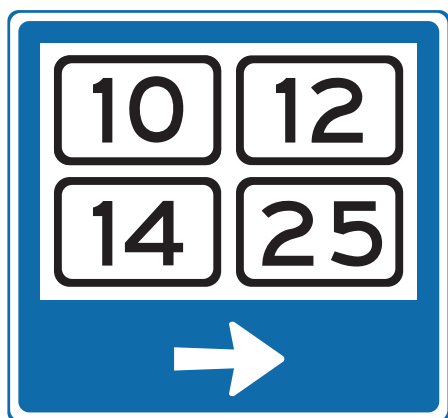
K 11

Voorsorteren op niet-autosnelweg. Bord met interlokale doelen, routenummers en verwijzing naar autosnelweg

K12

Wijkwegwijzer binnen de bebouwde kom, met wijknamen (in verkeersgebieden)

K 13

Wijkwegwijzer binnen de bebouwde kom, met wijknummers (in verkeersgebieden)

K14

Route voor het vervoer van bepaalde gevaarlijke stoffen

Hoofdstuk L.

Informatie

L 1

Hoogte onderdoorgang

L 2

Voetgangersoversteekplaats

L3a

Tram-/Bushalte

L3b

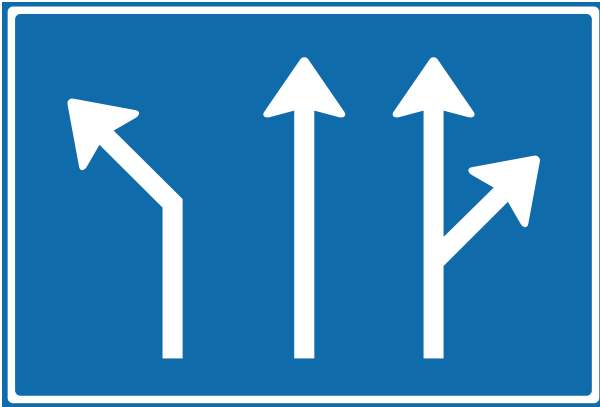
Bushalte

L3c

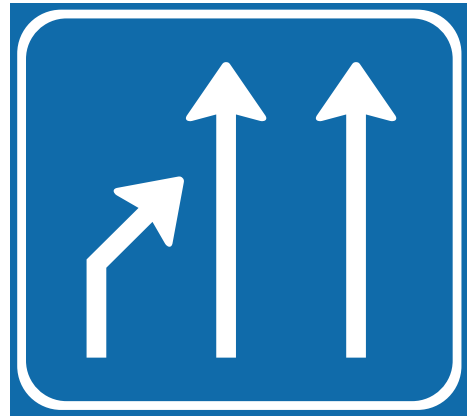
Tramhalte

L 4

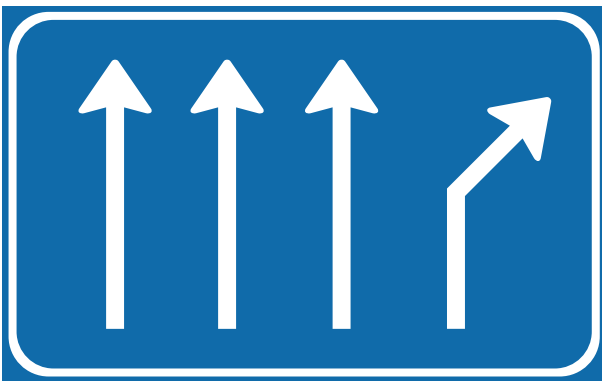
Voorsorteren

L 5

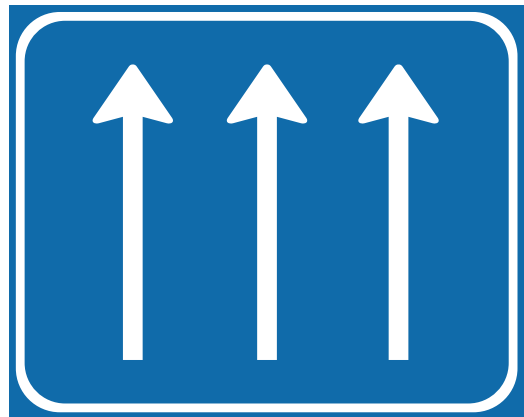
Einde rijstrook

L 6

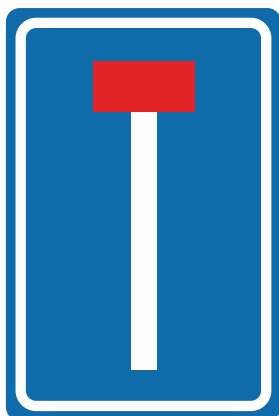
Splitsing

L 7

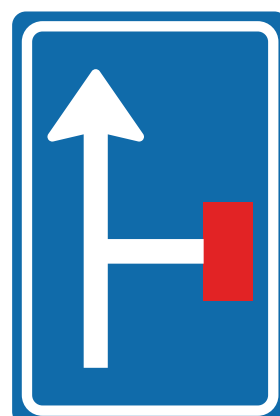
Aantal doorgaande rijstroken

L 8

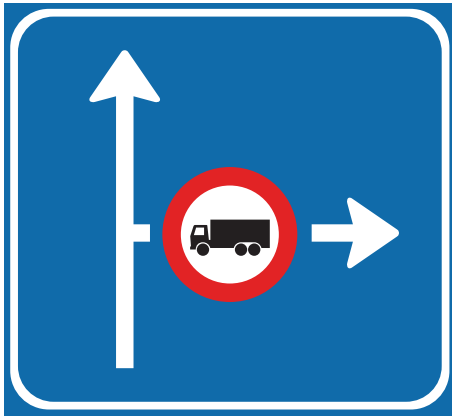
Doodlopende weg

L 9

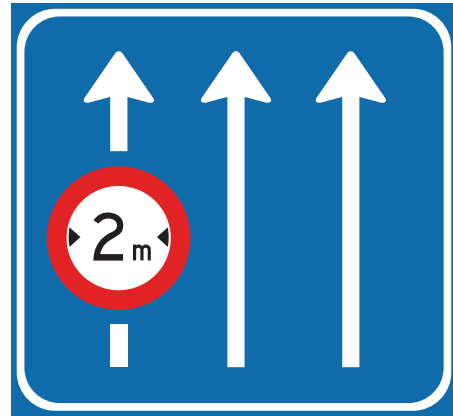
Vooraanduiding doodlopende weg

L 10

Vooraanduiding verkeersmaatregel voor de aangegeven richting

L 11

Verkeersbord geldt alleen voor de aangegeven rijstrook / rijstroken

L 12

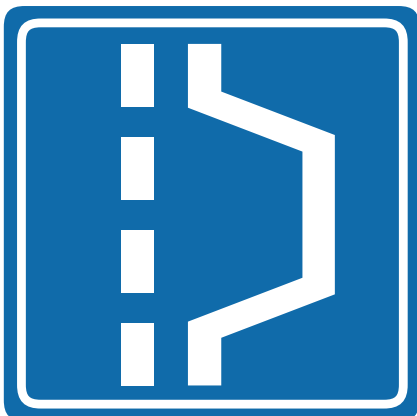
Verkeersbord geldt alleen voor de aangegeven rijstrook

L 13

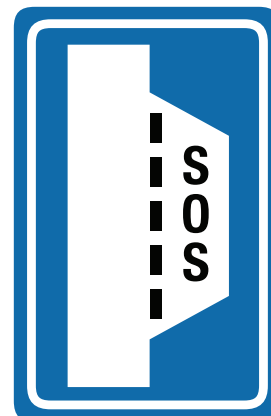
Verkeerstunnel

L 14

Vluchthaven

L 15

Vluchthaven + noodtelefoon

L 16

Noodtelefoon

L 17

Brandblusapparaat

L 18

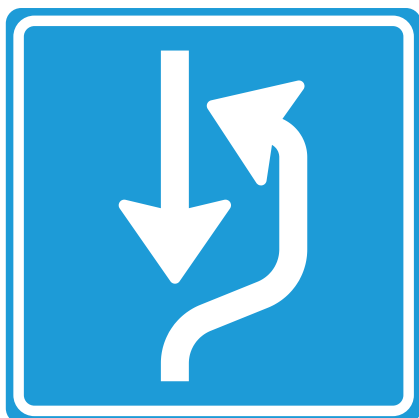
Noodtelefoon + brandblusapparaat

L 19

(Nood)uitgangen

L 20

Uitwijkplaats rechts van de weg

L 21

Uitwijkplaats links van de weg

Mogelijkheid tot keren op een erf

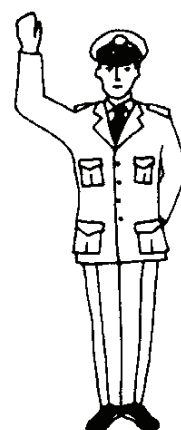
Toelichting:

In de provincie Flevoland komt het met enige regelmaat voor dat vrachtwagenchauffeurs op een doorgaande (80 km-weg) stopte om vervolgens “achteruit” een (boeren)erf op te rijden. Het overige verkeer was hier vaak niet op bedacht met als gevolg een (ernstige) aanrijding. Om dit stoppen en achteruit rijden te voorkomen staan bij boeren(erven) waar een keer mogelijkheid bestaat dit bovenstaande bord. Vrachtwagenchauffeurs weten nu dat zij gewoon “vooruit” het erf op kunnen rijden omdat op het erf een keermogelijkheid is.

Bijlage 2

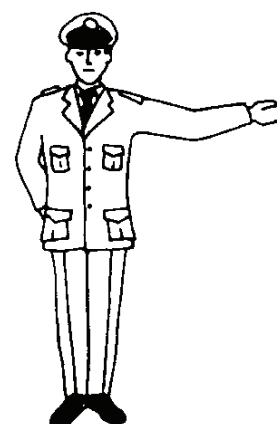
Aanwijzingen

Aanwijzing 1

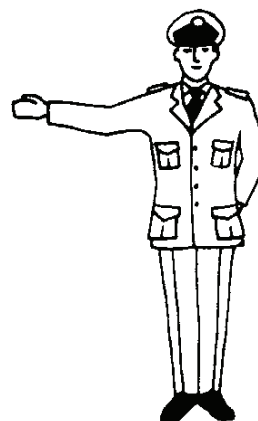
Algemeen stopteken

Aanwijzing 2

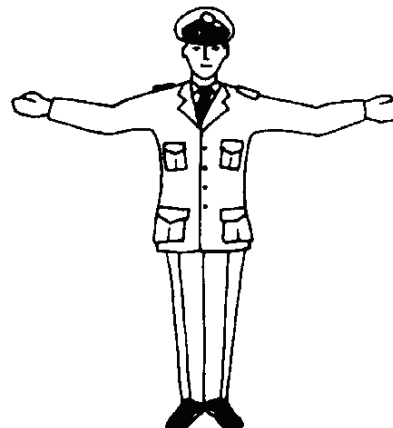
Stopteken voor het verkeer,
dat de verkeersregelaar van voren nadert

Aanwijzing 3

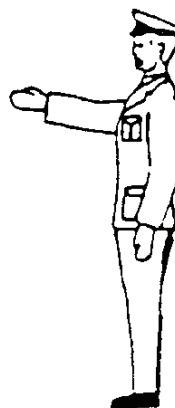
Stopteken voor het verkeer dat de verkeersregelaar van achteren nadert

Aanwijzing 4

Stopteken zowel voor het verkeer dat de verkeersregelaar van voren, als voor het verkeer dat hem van achteren nadert

Aanwijzing 5

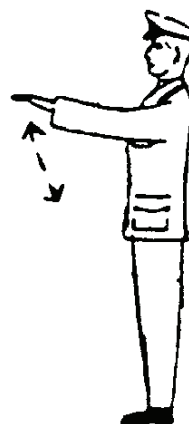
Stopteken voor het verkeer dat de verkeersregelaar van rechts nadert

Aanwijzing 6

Stopteken voor het verkeer in de vrije richtingen.
Opletten voor het verkeer in de stopgezette richtingen. Kruispunt vrijmaken

Aanwijzing 7

Teken tot snelheid verminderen

Aanwijzing 8

Stopteken door verkeersbrigadier
met toepassing van bord F 10

COLOFON

Uitgave: ROV Zuid-Holland
juni 2016

Samenstellers: Nat. Politie, Eenheid Den Haag
R.K. Coobs
VVN District Zuid-Holland
J.J. Bommezijn

Druk: De Bondt grafimedia communicatie bv

Ontwerp omslag: Sypro Media Groep